

Planavimo organizatorius	KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
Plano pavadinimas	RUMŠIŠKIŲ MIESTELIO BENDROJO PLANO KEITIMAS
Planavimo proceso etapas	RENGIMO ETAPAS
Planavimo proceso stadija	BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMAS
Teritorijų planavimo lygmuo	VIETOVĖS
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	KOMPLEKSINIO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS
Objekto numeris	AT-23T-2131
Bylos (segtumo) žymuo	BP-02
TPDRIS dokumento numeris	K-VT-49-23-118

ATESTATO NR.	PAREIGOS	VARDAS PAVARDĖ	PARAŠAS
Nr. TPV 0034	TERITORIJŲ PLANAVIMO PADALINIO VADOVAS	ŽILVINAS GRABAUSKAS	
Nr. ATP 1682	PROJEKTO VADOVĖ	ANDŽELIKA KAŽIENĖ	

Plano rengėjai:	
	<p>UAB „Atamis“ Žirmūnų g. 139-411, LT 09120 Vilnius Įm. kodas 300564438</p> <p><i>Projekto vadovė</i> <i>Andželika Kažienė</i> <i>El. paštas: a.kaziene@atamis.lt</i> <i>Tel.: +370 68674252</i></p>

Teritorijų planavimo dokumentą parengusių specialistų sąrašas:

Eil. Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
1.	Projekto vadovas	Andželika Kažienė (ATP1682)	
2.	PDV	Žilvinas Grabauskas (TPV 0034)	
3.	PDV	Dalia Bagdonaitė	
4.	Ekonomistas	Artūras Makarevičius	
5.	PDV	Nijolė Kučinskienė (TPV 0080)	
6.	Vyr. inžinierė	Elena Romanovska	
7.	Inžinierius	Julius Mačiulaitis	

TURINYS

ĮVADAS	4
BENDRŪJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMO STADIJOS RENGIMO IR SPRENDINIŲ TAIKYMO REIKALAVIMAI ..	8
ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO IŠVADOS	9
1. ERDVINĖS IR FUNKCINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS	14
1.1. Erdvinės struktūros vystymo kryptys	14
1.2. Rumšiškių miestelio teritorijos plėtros poreikis	19
1.3. Funkciniai prioritetai ir bendrieji teritorijų tvarkymo reikalavimai	21
1.5. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros krypties vystymo režimai	24
1.6. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros prioritetai	27
2. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS	30
2.1. Nekilnojamas kultūros paveldo apsaugos kryptys	30
2.2. Nekilnojamas kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo kryptys	31
3. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS APLINKOS VYSTYMO KRYPTYS	33
3.1. Demografinės raidos prognozė	33
3.2. Gyvenamojo fondo vystymas	35
3.3. Socialinės aplinkos vystymas	37
3.4. Ekonominės aplinkos vystymas	38
4. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO KRYPTYS	40
4.1. Susisieikimo sistemos vystymo bendros nuostatos	40
4.2. Susisieikimo sistemos vystymo kryptis	41
5. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS	44
5.1. Inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptis	44
5.2. Investicijų poreikis prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui	47
6. GAMTINĖS APLINKOS IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS KRYPTYS	50
6.1. Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas	50
6.2. Gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymas	55
6.3. Žaliųjų plotų (atskirųjų želdynų, miškų) teritorinės sistemos vystymas	58

ĮVADAS

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas (toliau – Bendrasis planas).

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas, savivaldybės dalies bendrasis planas.

Teritorijų planavimo dokumento rengimo pagrindas:

- 1) Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. V17-88 „Dėl Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo ir planavimo tikslų patvirtinimo“;
- 2) Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V1E-2185 „Dėl Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos patvirtinimo ir planuojamos teritorijos nustatymo“ planavimo darbų programa.

Planavimo organizatorius: Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Katedros g. 4, LT-56121 Kaišiadorys, tel. 8 346 20450, el. paštas: direktorius@kaišiadorys.lt.

Plano rengėjas: UAB „Atamis“, Žirmūnų g. 139, LT-09120 Vilnius, tel. 8 52 728334, El. paštas: info@atamis.lt.

Projekto vadovė – Andželika Kažienė, tel. +370 686 74252, el. paštas: a.kaziene@atamis.lt.

Planavimo tikslai:

1. Sudaryti sąlygas darniai miesto teritorijos raidai, nuosekliai erdvinei ir funkicinei integracijai, teritorijų sanglaudai, kompleksiskai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius.
2. Nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros bei kitų svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas.
3. Sudaryti sąlygas racionaliam gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui.
4. Numatyti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą.
5. Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse.
6. Sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas.
7. Derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybės ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų.
8. Sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui.

Planavimo uždaviniai ir privalomieji reikalavimai:

1. Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimą rengti įvertinant Rumšiškių miestelio geografinę padėtį ir prioritetą teikiant intensyvaus urbanistinio vystymo interesams tenkinti bei tobulinti anksčiau suplanuotų

teritorijų principų realizaciją, plėtoti ir stiprinti kompaktišką užstatymo tipą, atsižvelgiant į jau parengtus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

2. Būtina įvertinti tai, kad Rumšiškių miestelis yra šalia Lietuvos Liaudies buities muziejaus ir Kauno marių pakrantės, todėl turi būti vystomas kaip aktyvaus poilsio ir kultūros centras su plečiamu paslaugų sektoriumi.

3. Suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis.

4. Optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą, numatyti atsparumo ekstremaliems klimato reiškiniams stiprinimo priemones.

5. Sudaryti palankias sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas, skatinančioms alternatyvių energijos šaltinių ir technologijų plėtrą, didinančioms energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinančioms atsparumą klimato kaitos reiškiniams.

6. Detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir integruoti parengtus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, galiojančius planuojamai teritorijai.

7. Numatyti savivaldybei svarbių objektų išdėstymą.

8. Tobulinti ir vystyti architektūrinę erdvinę kompoziciją, numatyti urbanistinių struktūrų formavimo ir pertvarkymo principus.

9. Nustatyti teritorijas, kurių tolesniam vystymui turi būti rengiami detalieji ir (ar) specialieji planai bei teritorijas, kuriose architektūriniu, urbanistiniu ar viešojo intereso požiūriu reikšmingi objektai būtų planuojami ar projektuojami rengiant architektūrinius konkursus.

10. Bendrąjį planą papildyti privalomaisiais teritorijos naudojimo reikalavimais (funkcinių zonų tipais, jų turiniu, naudojimo paskirtimis, galimais naudojimo būdais, plėtros parametrais, įgyvendinimo prioritetais, reikalavimais prekybos objektų plėtrai), kurie stiprintų miestelio urbanistinės plėtros vystymą ir leistų kurti kokybišką gyvenamąją ir darbo aplinką, paslaugų teikimą, užtikrintų vertingų gamtinių komponentų išsaugojimą ir jų integravimą į naują urbanistinę miestelio struktūrą bei sukurtų optimalų gamtinės aplinkos panaudojimą gyventojų poilsiui.

11. Patikslinti numatytų urbanizuoti teritorijų vystymo poreikį, atsižvelgiant į Rumšiškių miestelio bendrojo plano įgyvendinimo rodiklius.

12. Detalizuoti Kaišiadorių rajono bendrąjį planą, patikslinant teritorijų naudojimo privalomuosius reikalavimus, nustatant leidžiamuosius užstatymo intensyvumo rodiklius, galimus užstatymo tipus, užstatymo aukštį, teritorijos naudojimo tipą su didžiausiais leidžiamaisiais užstatymo tankio rodikliais, nustatant urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų naudojimo reglamentus, įvertinti parengtus ir galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, žemės valdos projektus ir dokumentus dėl žemės naudojimo paskirties keitimo.

13. Patikslinti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo bei formavimo kryptis, detalizuoti Kaišiadorių rajono bendrajame plane nustatytų neurbanizuotų ir neurbanizuojamų (žemės ūkio) teritorijų naudojimą, numatant užstatymo reglamentus žemės ūkio paskirties žemės sklypuose ūkininko ūkio sodybų statybai, kaimo turizmo paskirties pastatų ir (ar) kitų žemės ūkio veiklai reikalingų statinių ir pastatų statybai bei specializuotų ūkių pastatų ir (ar) statinių statybai, įvertinant pastarųjų SAZ poveikį aplinkinėms

teritorijoms, nustatyti žemės ūkio paskirties sklypų dalinimo principus atsižvelgiant į kraštovaizdį ir gamtinę aplinką.

14. Numatyti planuojamoje teritorijoje esančių daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir visuomeninių pastatų atnaujinimo (modernizavimo), jų energetinio efektyvumo didinimo priemonės vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu.

15. Numatyti teritorijas socialinei ir inžinerinei infrastruktūrai, nustatyti jų vystymo reikalavimus, numatyti galimybę kurti plataus spektro apgyvendinimo (svečių namai, kempingai, viešbučiai, nakvynės namai, senelių namai ir kt.) paslaugas.

16. Patikslinti esamų objektų, kuriems buvo ir (ar) yra taikomos apsaugos zonos (kapinės, sąvartynai ir pan.) SAZ ribas.

17. Nustatyti ir (ar) patikslinti turistinių trasų ir rekreacinių teritorijų išdėstymą, jų tvarkymo ir naudojimo reglamentus, esamų ir siūlomų apželdinti mišku teritorijų išdėstymą, miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis galimybėmis.

18. Patikslinti bendro naudojimo viešųjų erdvių, želdynų teritorijas, numatyti priemones jiems atkurti, esamų apsaugą ir naudojimą, patikslinti esamus ir numatyti perspektyvinius turizmo ir poilsio infrastruktūros elementus.

19. Numatyti 30 m aukščio ir aukštesnių ypatingų inžinerinių statinių ir atsinaujančių išteklių energijos objektų išdėstymo reikalavimus ir numatyti šių statinių ir objektų išdėstymą, suplanuojant atskiras inžinerinės infrastruktūros funkcines zonas (išskyrus pavienius objektus, kurie gali būti ir kitose funkcinėse zonose).

20. Nustatyti sąlygas subalansuotai transporto sistemai, leidžiančiai pasiekti užsibrėžtus darnaus judumo tikslus, vystyti, plėsti nemotorizuotų transporto priemonių infrastruktūros (dviračių, pėsčiųjų takų) tinklą, numatyti tokios infrastruktūros plėtros prioritetus.

21. Patikslinti miestelio planinei struktūrai svarbių gatvių išdėstymą, įvertinti esamų gatvių kategorijų racionalumą ir, jei reikia, jas patikslinti, numatyti gatvių išdėstymą planuojamose urbanizuoti teritorijose, nurodyti ir pateikti esamų ir planuojamų gatvių kategorijas ir gatvių pločius, apsaugos zonas ir jų ribas.

22. Įvertinti planuojamoje teritorijoje esančių civilinių kapinių plėtros poreikį ir numatyti galimybę jų plėtrai ir (ar) naujų civilinių kapinių steigimui, įvertinant sanitarinės apsaugos zonos atsiradimą.

23. Vadovaujantis darnios plėtros principais, atsižvelgiant į visuomenės ir viešąjį interesus, planuojamoje teritorijoje išskirti prioritetingas ir neprioritetingas inžinerinės ir socialinės infrastruktūros teritorijas.

24. Detalizuoti prioritetingose teritorijose inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo principus, nustatant inžinerinių komunikacijų koridorių ribas, rezervuojant teritorijas, reikalingas komunikaciniams koridoriams, socialinės infrastruktūros ir kitiems visuomenės poreikiams tenkinti reikalingiems objektams statyti ir (ar) eksploatuoti.

25. Numatyti suplanuotai prioritetinei savivaldybės infrastruktūrai vystyti reikalingų preliminarių lėšų poreikį.

Planuojama teritorija: apie 1109,2 ha.

Dokumento sugeneravimo data: 2024-01-08

1 pav. Planuojamos teritorijos schema (Duomenų šaltinis: www.tpdri.lt)

Planavimo procesas:

Planuojamas laikotarpis: Rumšiškių miestelio bendrojo plano raidos kryptys ir teritorijos plėtros koncepcija rengiami iki 2050 metų, o konkretizuoti sprendiniai – iki 2035 metų. Bendrojo plano keitimo sprendiniai galioja neterminuotai arba tol, kol bus parengtas ir patvirtintas jį keičiantis to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentas.

SPAV reikalingumas: Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau - SPAV) atliekamas remiantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu.

Planavimo proceso etapai: Parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.

Koncepcijos rengimas: Vystymo koncepcija rengiama, pateikiant dvi sprendinių alternatyvas.

Koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas: Koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas neatliekamas.

BENDRŪJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMO STADIJOS RENGIMO IR SPRENDINIŲ TAIKYMO REIKALAVIMAI

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos rengimo reikalavimai

- 1) Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į konkrečius visuomenės poreikius, socialinius, ekonominius savivaldybės teritorijos ypatumus ir jai taikomas strateginio planavimo dokumentų nuostatas, nustatomos planuojamos teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai.
- 2) Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje parengiama bendrojo plano koncepcija.
- 3) Koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas nebus atliekamas.
- 4) Bendrojo plano koncepciją sudaro aiškinamasis raštas ir brėžiniai. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje parengiamos dvi koncepcijos plėtros alternatyvos.
 - **I ALTERNATYVA – INTEGRUOTOS PLĖTROS KONCEPCIJA**
 - **II ALTERNATYVA – NUOSEKLIOS PLĖTROS KONCEPCIJA**
- 5) Bendrųjų sprendinių formavimo grafiniai sprendiniai rengiami mastelyje M 1:7500.
- 6) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (T00087007), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789) sprendiniais, savivaldybės teritorijos vystymo koncepcijos brėžinyje nurodomi principinės planuojamos teritorijos vystymo kryptys:
 - erdvinės ir funkcinės struktūros vystymo kryptys;
 - funkcinis teritorijų zonavimas;
 - urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų tvarkymo režimų nustatymas;
 - urbanizuojamų teritorijų prioritetinga plėtra;
 - gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio vystymo kryptys;
 - nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos kryptys;
 - socialinės ir ekonominės aplinkos vystymo kryptys;
 - susisiekimo sistemos vystymo kryptys;
 - inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys;
 - rekreacijos ir turizmo vystymo kryptys.
- 7) Vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 (2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1467 redakcija) bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje rengiamas plėtros alternatyvų strateginis pasekmių aplinkai vertinimas ir pasirenkama optimaliausia plėtros alternatyva.
- 8) Rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniams (koncepcijai) turi raštu pritarti planavimo organizatorius ir savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.

Bendrųjų sprendinių formavimo sprendinių taikymo reikalavimai

- 1) Bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.
- 2) Bendrojo plano bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniai tikslinami ir detalizuojami sprendinių konkretizavimo stadijoje. Galimas neesminis bendrųjų sprendinių tikslinimas su sąlyga, kad nekinta bendrųjų sprendinių formavimo esmė.

ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO IŠVADOS

Erdvinis modelis

- Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami nuosekliai rengiant žemesnio lygmens kompleksinius ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.
- Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano sprendiniuose suformuotas erdvinis modelis atitinka plėtotino mažo miestelio plėtros principus ir dabartinius gyvenamosios statybos plėtros poreikius. Rengiant Bendrojo plano keitimą keisti miesto erdvinį modelį esminio poreikio nėra.
- Dėl gamtinių sąlygų ir miestelio raidos ypatumų tikslingą saugoti miesto architektūrinį – urbanistinį savitumą, todėl vėlesnėse planavimo stadijose tikslingą numatyti miesto silueto ir panoramų apsaugos priemonės ir reglamentavimą.
- Kauno marių kompozicinė ašis įtraukta į miesto erdvinį modelį, tačiau stokoja funkcinių sprendinių, kurie galėtų atskleisti Nemuno marių rekreacinį ir laivybinį potencialą.

Žemės naudojimas

- Bendrojo plano sprendiniuose suplanuota teritorijų plėtra ir konversija vyksta nenukrypstant nuo Bendrojo plano sprendinių. Rumšiškių miestelio teritorijoje prioritetiškai plėtojamos gyvenamosios teritorijos.
- Planuojamos teritorijos ribose dominuoja žemės ūkio naudojimo paskirties žemė, kuri užima 481,84 ha (43,44 proc.) planuojamos teritorijos. Antroje pozicijoje pagal užimamą plotą yra kitos pagrindinės naudojimo paskirties žemė, kuri užima 473,85 ha plotą (42,72 proc.), trečioje – miškų ūkio paskirties žemė, kuri užima 120,08 ha (10,83 proc.).
- Planuojamos teritorijos struktūroje pagal žemės sklypų naudojimo būdą dominuoja žemės ūkio teritorijos, kurios užima 188,71 ha (27,40 proc.) suplanuotos teritorijos, antroje vietoje – kitos naudojimo paskirties teritorija, kuri užima 178,47 ha (25,91 proc.) suplanuotos teritorijos ploto. Gyvenamosios teritorijos žemės sklypai užima 143,32 ha (20,81 proc.) suplanuotos teritorijos ploto.

Funkcinė struktūra

- Vykdoma kompaktiška miestelio plėtra esamose miestelio ribose. Galiojančiame bendrajame plane miestelio plėtrai rezervuojami nepagrįstai dideli teritoriniai rezervai priemiestinėje teritorijoje.
- Vėlesnėse planavimo stadijose tikslinga atlikti funkcinių zonų ribų tikslinimą, miestelio teritorijos funkcinį zonavimą susieti su rekreacinio plėtojimo tikslais. Plėsti rekreacinių zonų ir viešųjų erdvių plotą.
- Atskirųjų želdynų funkcinių zonų sprendiniai nerealizuoti, žemės sklypai nerezervuoti atskirųjų želdynų formavimui. Pagal poreikį vykdyti žemės sklypų išpirkimą iš privačių savininkų.
- Tikslinga atlikti fragmentinį funkcinių zonų keitimą dėl pasikeitusios dominuojančios ūkinės veiklos atskirose funkcinėse zonose.
- Keisti galiojančių detaliųjų planų atskirus probleminius teritorijų funkcinio zonavimo bei kitus teritorinės struktūros formavimo sprendinius.
- Pagal poreikį konvertuoti neefektyviai naudojamų ir apleistų pramonės funkcinių zonų teritorijas į naudingai visuomeninei ir kultūrinei veiklai skirtas teritorijas arba paslaugų teritorijas.
- Numatyti kapinių išplėtimą.

Įgyvendinimo prioritetai

- Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano sprendiniuose įgyvendinimo prioritetai nenustatyti;
- įvertinant Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo Nr. XIII-2895 reikalavimus ir realias infrastruktūros plėtros galimybes savivaldybės teritorijoje, turi būti numatytas teritorijų priskyrimas prioritetinės ir neprioritetinės plėtros teritorijoms,
- tikslinga nustatyti prioritetinio vystymo teritorijas, kurių vystymui būtų tikslingai skiriamos ES, valstybės ir savivaldybės lėšos.

Socialinė ir ekonominė aplinka

- Gyventojų, gyvenančių Rumšiškių miestelyje, skaičius auga santykinai dideliais tempais, lemiamais migracijos procesų, sąlygojančių ne tik bendrą gyventojų skaičiaus augimą, bet ir teigiamus gyventojų amžiaus struktūros pokyčius.
- Didėjant gyventojų skaičiui auga gyvenamųjų namų skaičius ir jų plotas, gerėja santykinų apsirūpinimo būstu rodiklių reikšmės.
- Rumšiškių miesteliui būdingas optimalus socialinės infrastruktūros (švietimo ir ugdymo, socialinių paslaugų, kultūros, sveikatos priežiūros) įstaigų tinklas, kuris santykinai stabilios paklausos sąlygomis kiekybiškai tenkina tiek miestelio gyventojų poreikius.
- Rumšiškių miestelio ūkinėje sistemoje dėl gyvenvietės specifinių bruožų, lemiančių gyvenvietės orientaciją į gyvenamąją ir rekreacinę funkcijas, dominuoja smulkus verslas, orientuotas į miestelio gyventojų poreikių tenkinimą bei apgyvendinimo paslaugas, bei stambesni pramonės subjektai, įsisteigę prieš daugiau nei 20 m., kurių veiklos geografinė aprėptis – visos Lietuvos teritorija.

Nekilnojamosios kultūros paveldas

- Rumšiškių miestelio teritorijoje 2024 m. sausio 9 d. Kultūros vertybių registro duomenimis yra 8 nekilnojamosios kultūros vertybės. Teritorijoje pagal kultūros vertybių sandarą išskiriamas 1 kompleksas (su 4 į kompleksą įeinančiais objektais) bei 7 pavieniai objektai. Pagal statusą 1 iš jų – valstybės saugomas, 11 – registriniai.
- Vertybei – *Lietuvos karių kapai* (unikalus KVR kodas – 33352) yra nustatyta žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona, kuri turi apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį (22.00 kv. m).
- Ekspertiniu vertinimu, nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių būklė Rumšiškių miestelyje yra gera, o didžioji dalis objektų nėra reiklūs sudėtingai priežiūrai. Rumšiškių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios pastatų kompleksui (unikalus KVR kodas – 970) reikalingas didesnis dėmesys (lyginant su kitais kultūros paveldo objektais planuojamoje teritorijoje), atsižvelgiant į čia esančių medinių pastatų nusidėvėjimą dėl amžiaus.
- Kultūros paveldo vertybių teritorijose bei jų apsaugos zonose planuojama ūkinė veikla reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Gamtinė aplinka

- Statant Kauno HE Rumšiškių miestelis, kuris buvo įsikūręs ant žemutinių Nemuno slėnio terasų 1958-1959 m. buvo perkeltas į aukščiau esančią prie Nemuno slėnio prisišliejusią lygumą.

- Šiuo metu didžioji nagrinėjamos Rumšiškių miestelio teritorijos dalis yra moreninėje lygumoje (absoliutiniai aukščiai svyruoja 70-80 m ribose), mažesnioji (pietinė) Nemuno slėnyje.
- Teritorijoje yra aukštų ir stačių šlaitų, todėl planuojant tolimesnę urbanistinę veiklą bei kitas aplinkos tvarkymo priemones, svarbu atsižvelgti į potencialų geodinaminį teritorijos aktyvumą, t. y. galimų geodinaminių procesų (šlaitų slinkimo, paviršiaus griovinės erozijos ir kt.) raiškos sąlygas bei prielaidas.
- Teritorijoje yra vienas Žemės gelmių registre registruotas naudingųjų iškasenų telkinys. Gamtosauginiu požiūriu šio telkinio eksploatacijos sąlygos yra nepalankios.
- Kaip ir visoje Lietuvoje klimato tipas yra vidutinių platumų pereinamasis iš jūrinio į kontinentinį, bet turi daugiau kontinentinių bruožų.
- Hidrografinį tinklą nagrinėjamoje teritorijoje formuoja trys į Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastrą įtraukti vandens telkiniai: *Kauno HE tvenkinys (Kauno marios)* ir dešinieji intakai - *Pravienios* ir *Nedėjos* upės. Kauno HE tvenkinys (Kauno marios) – didžiausias dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje.
- Pietinė nagrinėjamos teritorijos dalis patenka į sniego tirpsmo ir liūčių potvynių grėsmės zoną.
- Nagrinėjamoje teritorijoje esantys melioruotų žemapelkių plotai nėra įtraukti į „Natūralių pievų ir ganyklų, pelkių ir šaltinynų žemėlapi“, todėl šiuo atveju nėra taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.
- Svarbus gamtinės aplinkos komponentas miškai užima 17,4% teritorijos ploto. Miškai yra priskirti ekosistemų apsaugos (II A), rekreacinių (IIB) ir apsauginių (III) miškų grupėms. Dalis miškų yra valstybinės reikšmės.
- Teritorijoje yra aptikta EB svarbos natūralių saugotinių pievų buveinių – 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 6210 Stepinių pievų ir miškų buveinių - 9070 Medžiais apaugusių ganyklų, 9180* Griovų ir šlaitų miškų.
- SRIS duomenimis teritorijoje yra 17 saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių.
- „Natūralių pievų ir ganyklų, pelkių ir šaltinynų žemėlapi“ duomenimis 35,9 ha (2,7% teritorijos ploto) užima *natūralios pievos ir ganyklos*.

Kraštovaizdis ir jo apsauga

- Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu pagal kraštovaizdžio gamtinį pobūdį teritorijoje išskiriamas – *molingos lygumos (L')* ir *ežeruoto duburio (E)*, pagal bendrąjį kraštovaizdžio pobūdį – *agrarinis (a)* ir *agrarinis miškingas (am)* kraštovaizdis, kuriam nustatytas kraštovaizdžio kompleksinę apsaugą užtikrinantis *konservacinis – tausojantis (2)* ir ekologinę apsaugą užtikrinantis *tausojantis – intensyvus (4)* naudojimo pobūdis.
- Rumšiškių miestelis (užstatyta teritorijos dalis) yra įsikūręs vaizdingo gamtinio kraštovaizdžio gretimybėje, kur pagrindinis akcentas yra Kauno marios, jų šlaitai, miško masyvų ir agrarinių laukų dermė, o pačiame miestelyje vingiuoti, giliai įsirėžę Pravienos ir Nedėjos upelių slėniai.
- Didelė nagrinėjamos teritorijos dalis patenka į ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealą – *Nemuno klonis ties Kauno mariomis*.
- Nagrinėjamoje teritorijoje yra vienas iš vertingiausių šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškas - *Lietuvos liaudies ir buities muziejaus apžvalgos bokštas*.
- Gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančias saugomas teritorijas atstovauja kompleksinė saugoma teritorija – *Kauno marių regioninis parkas (dalis)*, užimantis apie 51,4% nagrinėjamos teritorijos ploto. Kitų saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų nėra. Yra vienas geotopas - *Rumšiškių šaltinis*.

- Nagrinėjamoje teritorijoje esančioje regioninio parko dalyje skiriamos: konservacinio prioriteto, ekologinės apsaugos prioriteto, rekreacinio prioriteto, edukacinė funkcinės zonos bei regioninio parko buferinės apsaugos zona.
- Į nagrinėjamos teritorijos ribas patenka dvi „Natura 2000“ teritorijos: *Kauno marios* (PAST / LTKAUB008) ir (Kauno marios BAST / LTKAU0007).
- Remiantis Rumšiškių miestelio bendrojo planu (2014 m.) gamtinio karkaso teritorinę sudėtį nagrinėjamoje teritorijoje ir jos gretimybėse formuoja *migraciniai koridoriai* ir geosistemų vidinio stabilizavimo arealai.

Aplinkos būklė

- Rumšiškių miestelis nepasižymi išvystyta pramone, todėl dabartiniu metu pagrindiniai aplinkos oro teršėjai yra: energetikos objektai (vietinės katilinės), namų ūkis ir transportas.
- Aplinkos oro kokybė Rumšiškių miestelyje pagal valstybinę aplinkos oro monitoringo programą nėra stebima. Nagrinėjamoje teritorijoje oro kokybės matavimai atliekami pagal Kaišiadorių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2020 – 2025 metų programą. Aplinkos oro tarša Rumšiškių miestelyje nėra didelė.
- Visi teritorijoje esantys paviršiniai vandens telkiniai - Į Rumšiškių miestelį atitekančios upės (Praviena, Nedėja) bei Kauno HE tvenkinys yra daugiau ar mažiau paveikti bei veikiami pasklidosios (žemės ūkio) ir sutelktosios taršos.
- Dėl blogos ekologinės būklės Kauno HE tvenkinys ir Pravienos upė yra įtraukti į rizikos vandens telkinių sąrašą.
- Nagrinėjamoje teritorijoje valstybinis upių, ežerų ir tvenkinių monitoringas nevykdomas. Pagal Kaišiadorių rajono savivaldybės 2020-2025 metų aplinkos monitoringo programą vykdomi tyrimai siekiant stebėti taršos įtaką Pravienos upės ekologiškai būklei.
- Nagrinėjamos teritorijos atveju svarbiausias tikslas yra pagerinti vandens telkinių ekologinę būklę, mažinant teršimą miestelyje susidarantiomis nuotekomis.
- Dirvožemio ekologinė būklė Rumšiškių miestelyje nėra specialiai tyrinėta. Lietuvos Geologijos tarnybos duomenimis nagrinėjamoje teritorijoje yra 2 potencialūs geologinės aplinkos taršos židiniai.
- Pagrindinis triukšmo šaltinis Rumšiškių miestelyje yra transportas. Magistralinis kelias Vilnius – Kaunas, krašto kelias Nr.188 ir kiti daro didelę įtaką akustinei taršai.
- Rengiant Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimą turi būti įvertinti gamtinės aplinkos ypatumai bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugai svarbios teritorijos, numatomi aplinkos būklę palaikantys ir/ar gerinantys sprendiniai.

Susisiekimo infrastruktūra

- Miestelio išoriniai transporto ryšiai realizuojami valstybinės reikšmės keliais, kurie užtikrintina patogų susisiekimą su pagrindiniais šalies miestais ir aplinkinėmis teritorijomis. Esamas gatvių tinklas yra optimalus urbanizuotų teritorijų aptarnavimui ir ryšių su užmiesčio keliais užtikrinimui;
- vienas iš pagrindinių susisiekimo sistemos neigiamų aspektų yra prasta susisiekimo infrastruktūros būklė, kas sąlygoja žemesnį eismo saugumo bei gyvenamosios aplinkos kokybės lygį. Perspektyvoje tikslinga atnaujinti/rekonstruoti blogos ir patenkinamos būklės gatves;

- naujai užstatomų teritorijų aptarnavimui suplanuotas gatvių tinklas įgyvendinamas chaotiškai ir nekoordinuotai. Siekiant užtikrinti koordinuotą naujai užstatomų teritorijų plėtrą būtina įrengti detaliesiais planais suplanuotą gatvių tinklą;
- perspektyvoje elektromobilių įkrovimo prieigų taškus tikslinga įrengti šalia traukos objektų, t. y. greta Lietuvos etnografijos muziejaus bei miestelio centre;
- miestelyje yra įrengta 11 viešo naudojimo automobilių stovėjimo aikštelių. Taip pat automobiliai statomi ir gatvių važiuojamojoje dalyje. Rekonstruojant gatves, centrinėje miestelio dalyje, tikslinga numatyti papildomas automobilių stovėjimo vietas;
- viešojo transporto maršrutai įrengti L. Lekevičiaus g., S. Nėries g., Rumšos g., Topolių g. bei dalyje Marių g. Esami viešojo transporto maršrutai aptarnauja 7 autobusų sustojimo aikšteles. Atsižvelgiant į mažėjančią pervežamų keleivių skaičių, strateginė visuomeninio transporto plėtros kryptis, pirmiausiai turėtų būti nukreipta į esamų pervežimo apimčių išlaikymą;
- miestelyje dviračių infrastruktūra nėra išvystyta. Atsižvelgiant į teritorijos rekreacinį potencialą, tikslinga plėsti bemotorio transporto infrastruktūrą ir užtikrinti turistinius/rekreacinius ryšius su Lietuvos Liaudies Buities muziejumi bei Kauno marių pakrante;
- Rumšiškių miestelyje yra eksploatuojamos dvi prielaukos: Rumšiškių mobili prielauka ir Lietuvos liaudies buities muziejaus mobili prielauka. Taip pat yra įrengtas vienas slipas, skirtas mažųjų laivelų įleidimui ir iškėlimui.

Inžinerinė infrastruktūra

- Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra vykdoma vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, patvirtintu Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. V17E-291 bei detaliesiais planais;
- miestelyje eksploatuojama viena vandenvietė, kurios pajėgumai užtikrina esamų ir perspektyvinių vartotojų aptarnavimą. Vandenvietėje yra įrengti vandens gerinimo įrenginiai;
- surinktos nuotekos yra apvalomos uždaruose Rumšiškių nuotekų valymo įrenginiuose, kurių pajėgumai užtikrina esamų ir perspektyvinių vartotojų aptarnavimą;
- Rumšiškių miestelyje yra įrengta apie 8,4 km vandentiekio ir apie 8,5 km nuotekų tinklų. Apie pusę vandentiekio tinklų yra susidėvėję ir būtina jų rekonstrukcija. Taip pat tikslinga renovuoti apie 20 proc. nuotekų tinklų;
- vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, tikslinga urbanizuojamose prioritetinės plėtros teritorijose, vystyti inžinerinę infrastruktūrą, t. y. įrengti apie 10,6 km vandentiekio ir nuotekų tinklų;
- įrengti gatvių apšvietimą, gatvėse ar jų dalyse, kuriose šios infrastruktūros nėra;
- miestelyje veikia 8 mažos galios dujinės katilinės, kurios priklauso UAB „Kaišiadorių šiluma“. Artimiausiu metu tikslinga rekonstruoti/pakeisti susidėvėjusius dujinius katilus, katilinėse;
- gamtinės dujos yra tiekiamos iš Pravienos dujų skirstymo stoties esančios už miestelio administracinių ribų. Esami dujų skirstymo stoties pajėgumai tenkina miestelio poreikius. Dujofikuotose teritorijose gamtinių dujų tinklų plėtra vykdoma pagal vartotojų prašymus;
- Rumšiškių miestelyje yra įrengtos plačiajuosčio interneto šviesolaidinės linijos. Taip pat įrengti du ryšio bokštai;
- Kaišiadorių rajone atliekų tvarkymo paslauga yra teikiama visiems atliekų turėtojams.

1. ERDVINĖS IR FUNKCINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS

1.1. Erdvinės struktūros vystymo kryptys

Nagrinėjant Rumšiškių miestelio plėtros tendencijas ir perspektyvas buvo įvertintos šalies strateginės vystymo kryptys, nustatytos strateginiuose bei valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose:

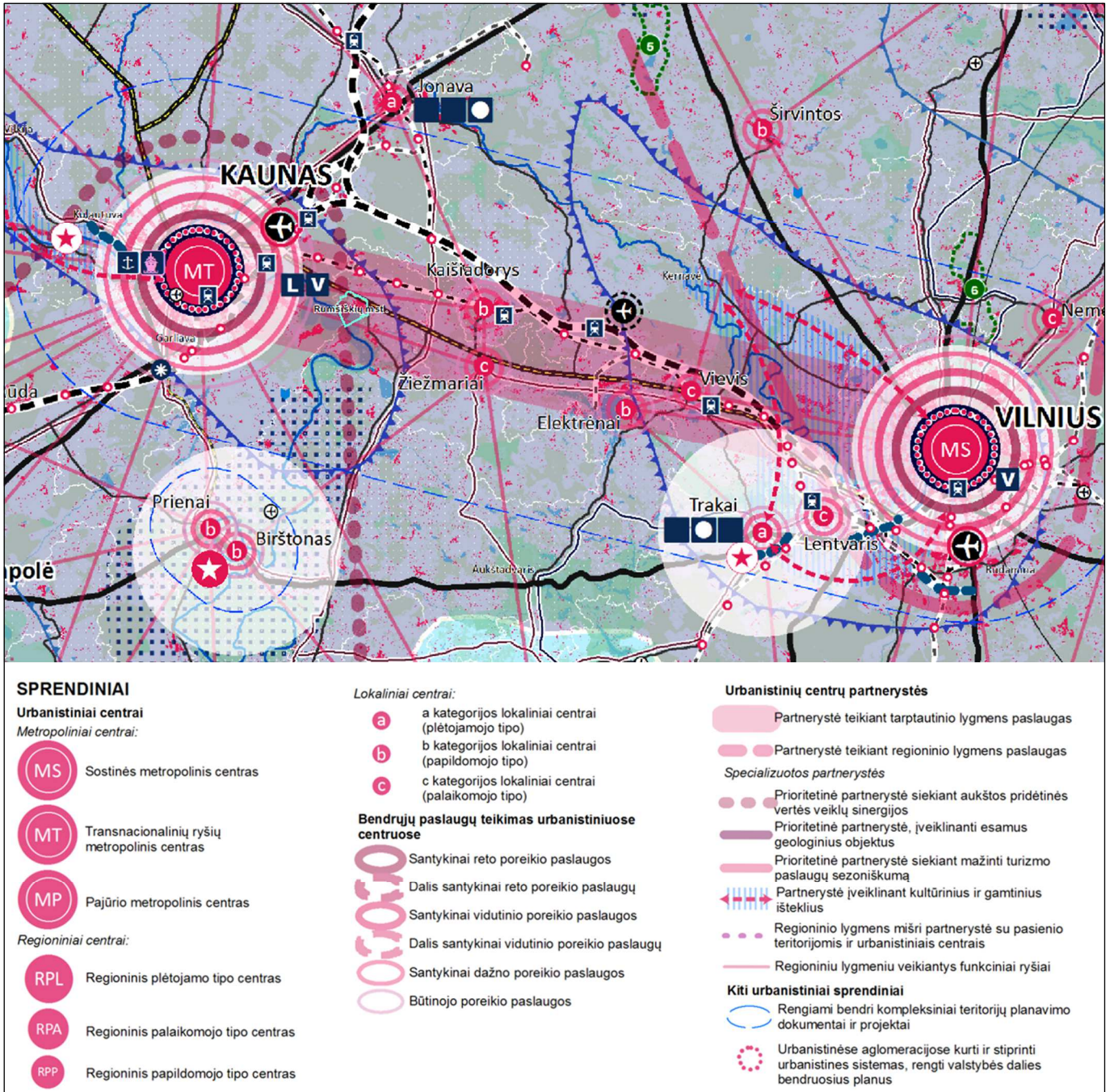
- Rumšiškių miestelis pagal vykdomą funkciją, jame vykdomą funkciją, teikiamas paslaugas ir gyventojų skaičių Rumšiškių miestelis priskirtas žemiausio lygmens vietinių centrų kategorijai. Vietinio centro paskirtis – užtikrinti būtino poreikio paslaugas ir aptarnauti mažiausius teritorinius vienetus;
- Rumšiškių miestelis dėl savo geografinės padėties, gyventojų skaičiaus augimo, socialinių ir ekonominių ryšių priskirtas Kauno urbanistinei aglomeracijai, kurioje nustatyta teritorijas planuoti kompleksiskai, taikant kompaktiškumo principus¹;
- Rumšiškių miestelio padėtis išskirtinė funkcinių ryšių aspektu: miestelio teritorija patenka į tarptautiniu lygmeniu veikiančią Vilniaus ir Kauno metropolinių centrų funkcinių ryšių. Regioninio lygmens funkciniu ryšiu miestelis apjungiamas su Kaišiadorių, Alytaus, Birštono ir Trakų savivaldybėse esančiais regioniniais ir lokaliniais urbanistiniais centrais;
- šalies regioninė politika iki 2030 metų realizuojama per partnerystės ryšius. Lietuvos Respublikoje išskiriamos trys tarptautinių partnerystės grupės, kurios išskiriamos nacionalinio lygmens urbanistinėje struktūroje, ir penkios partnerystės grupės, kurios suformuotos plėtros prioritetų pagrindu, siekiant regionų gyvybingumo. Rumšiškių miestelis patenka į Vilniaus–Kauno partnerystės įtakos zoną, kurios tikslas teikti tarptautinio lygmens paslaugas, užtikrinti aukšto lygio judumą, daugiaryšių kelionių, daugiaryšių ir įvairiarūšių krovinių logistikos galimybes, formuoti bendrą ryšį turinčias inovacijų politikos sistemas ir kt.;
- Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavime vystoma darnios plėtros principais paremta planinė – erdvinė struktūra, pritaikant kompaktiškumo principus: teikiamos kokybiškos vietinės paslaugos, atliekama urbanistinių teritorijų regeneracija, užtikrinami efektyvus mobilumas ir optimali susisiekimo infrastruktūra, užtikrinamas intensyvus teritorijos naudojimas, tankumas, kuriamas darnus būstas, formuojamos miestelio viešos ir žalios erdvės;

Rengiant Bendruosius sprendinius įvertinti Kaišiadorių rajono savivaldybės 2023-2025 metų strateginiame veiklos plane tikslus ir uždavinius, kurie aktualūs rengiant Rumšiškių miestelio bendrojo plano koregavimą:

- išsaugoti sukurtą ir kurti darnią, patrauklią ir tinkamos kokybės, viešuosius interesus atitinkančią ir išliekamąją vertę turinčią aplinką rajono gyventojams ir svečiams, sudaryti sąlygas verslo, pramonės vykdymui ir plėtrai, įtraukti į teritorijų planavimo, vystymo procesus gyventojus, veiklos vystytojus, įmones ir pan., kartu kurti aplinką, kuri būtų patogi gyventi ir dirbti, derinti visuomenės ir verslo grupių interesus planuojant teritorijų naudojimą;

¹ Septyni kompaktiškumo principai: kokybiškos vietinės paslaugos, urbanistinių teritorijų regeneracija, efektyvus mobilumas ir optimali susisiekimo infrastruktūra, vietinė produkcija, intensyvus naudojimas, tankumas, darnus būstas, miesto viešos ir žalios erdvės.

- gerinti aplinkos infrastruktūrą, sutvarkyti miesto viešąsias erdves, įrengti Rumšiškių parką Senosioms Rumšiškėms atminti;
- didinti savivaldybės turistinį patrauklumą, skatinti turizmo paslaugų plėtrą įgyvendinant projektą „Turizmo jungčių formavimas su kaimyninėmis savivaldybėmis“, kurio tikslas - sukurti patirtinį maršrutą Kaišiadorių rajone ir pritaikyti į jį įtrauktų objektų infrastruktūrą lankymui;
- didinti Rumšiškių kultūros centro pastato energijos vartojimo efektyvumą, diegiant energijos taupymo priemones.

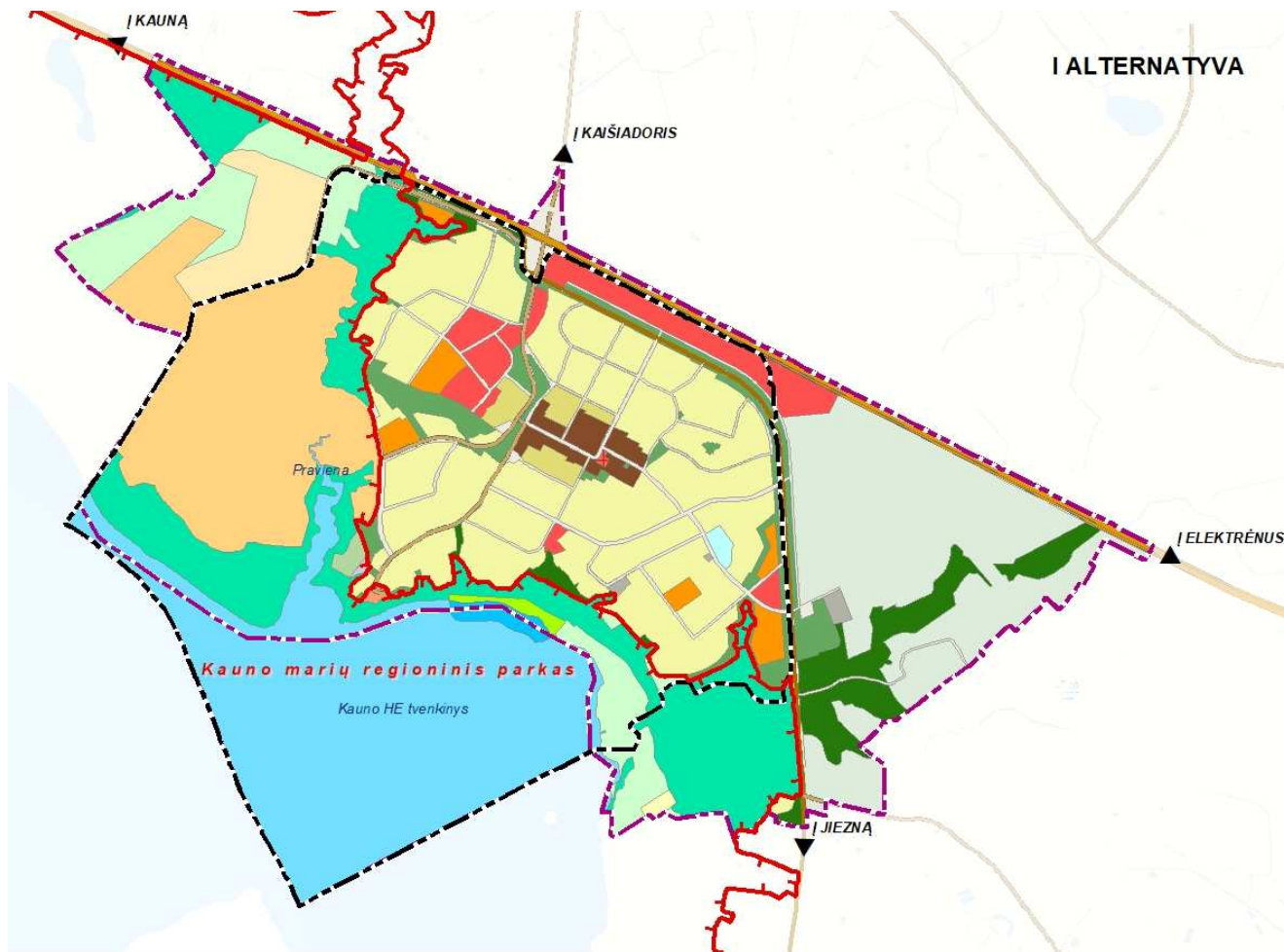
1.1.1 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano brėžinio „Regionai 2030“ (Duomenų šaltinis www.tpdri.lt)

I alternatyva –Integruotos plėtros koncepcija

I-oji alternatyva orientuota į efektyvų Rumšiškių miestelio teritorijos panaudojimą, reprezentacinio rekreacinio Rumšiškių miestelio įvaizdžio formavimą, patrauklios gyvenamosios aplinkos kūrimą ir neefektyviai naudojamų teritorijų transformaciją ir ekstensyvų žemės ūkio teritorijų naudojimą, išsaugant konversijos galimybę:

- Rumšiškių miestelio teritorinė plėtra ir ribų keitimas neplanuojami.
- Vystoma monocentrinė miesto struktūra esamo miesto centro pagrindu, kuris kartu su besiribojančių kvartalų užstatymu formuoja miesto kompozicinį branduolį. Centro teritorijai taikomas atnaujinimo vystymo režimas, o besiribojančių kvartalų teritorijos konvertuojamos į centro funkcionalumą palaikančių teritorijų naudojimo būdų teritorijas su vidutinio užstatymo intensyvumo užstatymu. Iš esmės gerinama miestelio centro ir besiribojančių teritorijų aplinkos kokybė.
- Miestelio erdvinė struktūra formuojama taikant kompaktiškai urbanizuotos struktūros formavimo principus: tankinant ir intensyvinant esamas teritorijas, konvertuojant teritorijas, kuriose plėtojamos su Rumšiškių miestelio reprezentaciniu rekreaciniu įvaizdžiu nesuderinamos ūkinės veiklos, ir įsavinant naujas teritorijas išlaikant teritorinį tęstinumą ir kompaktiškumą. Iš esmės gerinama esamų teritorijų būsto ir aplinkos kokybė. Dominuojantis vystymo režimas – nauja plėtra.
- Miestelio planinė struktūra plėtojama integruojant Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos šiaurės vakarinėje miestelio dalyje tarp L. Lekavičiaus gatvės ir greitkelio Vilnius – Kaunas detaliojo plano, Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buities muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detaliojo plano, Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos pietinėje miestelio dalyje tarp Užtakų gatvės ir krašto kelio Rumšiškės – Tadarava detaliojo plano sprendinius.
- Numatoma neefektyviai naudojamų teritorijų prie Vajakiškių ir Byliškių g. konversija į paslaugų teritorijas. Pramonės funkcija neplėtotina. Formuojamos dvi darbo vietų zonos: teritorijoje tarp Vajakiškių ir Byliškių g., ir tarp Topolių g. ir magistralinio kelio A1 kelio.
- Pilnai įsisavinamos naujos teritorijos Lietuvos etnografijos muziejaus prieigose pagal Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buities muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detalų planą ir, dalinai, pagal Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos šiaurės vakarinėje miestelio dalyje tarp L. Lekavičiaus gatvės ir greitkelio Vilnius – Kaunas detaliojo plano sprendinius. Užbaigiami formuoti gyvenamieji kvartalai prie L. Lekavičiaus, Įlankos, Užtakų, Maironio, Vytauto ir Slėnio gatvių.
- Žaliosios ašys apjungia miestelio centrinės dalies želdynus su Kauno marių krantų ir priemiesčio želdynais į vientisą žalią sistemą, kurią papildo formuojami parko prieigų atskirieji želdynai ir miškai.
- Kauno marių apatinėje terasoje formuojama miestelio rekreacinė infrastruktūra: paplūdimys, prieplaukos, laivų nuleidimo vietos, apžvalgos vietos bei formuojama dviračių ir pėsčiųjų takų sistema pagal Kauno Marių regioninio parko planavimo schemą.
- Taikomas polifunkcinis teritorijos naudojimo modelis leidžia formuoti daugiafunkciniam teritorijos naudojimui. Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos užima 448,27 ha (33,65 proc.), neurbanizuojamos teritorijos – 202,10 ha (15,17 proc.). Funkcinėje struktūroje dominuoja mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos, kurios užima 232,42 ha planuojamos teritorijos, ir žemės ūkio (155,85 ha).

- Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis nenumatomas. Didinamas miškingumas žemės ūkio veiklai nepalankiose teritorijose ir parko prieigose.
- Priemiestyje esančiose žemės ūkio funkcinėse zonose plėtotina žemės ūkio specializuotų kompleksų gamybinė veikla, kas riboja gyvenamųjų teritorijų perspektyvinės plėtros rytų kryptimi.

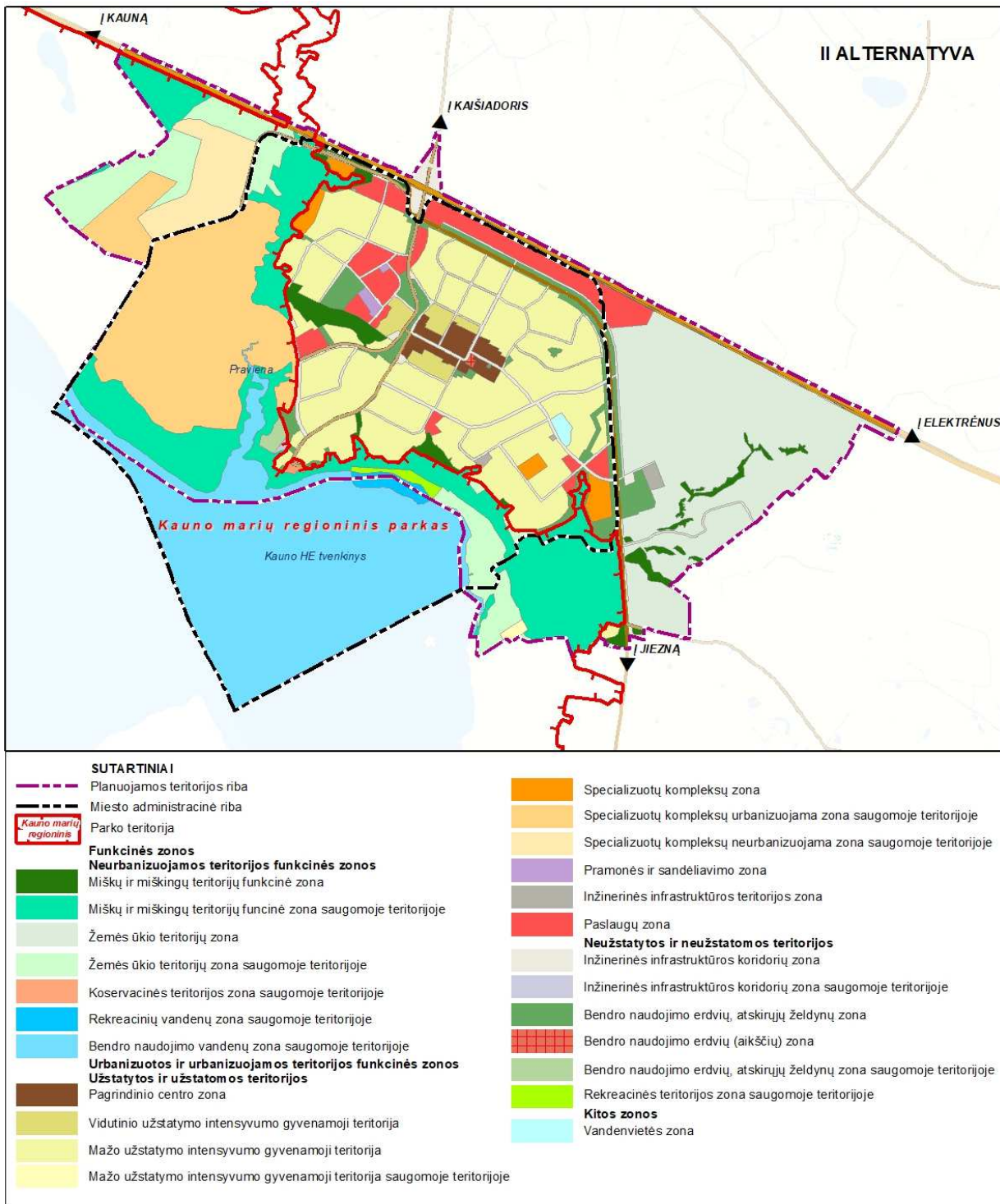
SUTARTINIAI	
	Planuojamos teritorijos riba
	Miesto administracinė riba
	Parko teritorija
Funkcinės zonos	
Neurbanizuojamos teritorijos funkcinės zonos	
	Miškų ir miškingų teritorijų funkcinė zona
	Miškų ir miškingų teritorijų funkcinė zona saugomoje teritorijoje
	Žemės ūkio teritorijų zona
	Žemės ūkio teritorijų zona saugomoje teritorijoje
	Koservacinės teritorijos zona saugomoje teritorijoje
	Rekreacinių vandens zona saugomoje teritorijoje
	Bendro naudojimo vandens zona saugomoje teritorijoje
Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos funkcinės zonos	
Užstatytos ir užstatomos teritorijos	
	Pagrindinio centro zona
	Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji teritorija
	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji teritorija
	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji teritorija saugomoje teritorijoje
	Specializuotų kompleksų zona
	Specializuotų kompleksų urbanizuojama zona saugomoje teritorijoje
	Specializuotų kompleksų neurbanizuojama zona saugomoje teritorijoje
	Inžinerinės infrastruktūros teritorijos zona
	Paslaugų zona
Neužstatytos ir neužstatomos teritorijos	
	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona
	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona saugomoje teritorijoje
	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona
	Bendro naudojimo erdvių (aikščių) zona
	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona saugomoje teritorijoje
	Rekreacinės teritorijos zona saugomoje teritorijoje
Kitos zonos	
	Vandenvietės zona

1.1.2 pav. Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių (konceptijos) I alternatyva

II alternatyva – nuoseklios plėtros koncepcija

II-oje alternatyvoje siūlomas racionalesnis miestelio teritorijos naudojimas ir intensyvus priemiestinės žemės ūkio teritorijos naudojimas plečiant žemės ūkio gamybinius kompleksus.

- Rumšiškių miestelio teritorinė plėtra ir ribų keitimas neplanuojami.
- Vystoma monocentrinė miesto struktūra esamo miesto centro pagrindu, kuris kartu su besiribojančių kvartalų užstatymu formuoja miesto kompozicinį branduolį. Centro teritorijai taikomas atnaujinimo vystymo režimas, o besiribojančių kvartalų teritorijos konvertuojamos į centro funkcionalumą palaikančių teritorijų naudojimo būdų teritorijas su vidutinio užstatymo intensyvumo užstatymu. Iš esmės gerinama miestelio centro ir besiribojančių teritorijų aplinkos kokybė.
- Miestelio erdvinė struktūra formuojama taikant kompaktiškai urbanizuotos struktūros formavimo principus: tankinant ir intensyvinant esamas teritorijas, konvertuojant teritorijas, kuriose plėtojamos su Rumšiškių miestelio reprezentaciniu rekreaciniu įvaizdžiu nesuderinamos ūkinės veiklos, ir įsavinant naujas teritorijas išlaikant teritorinį tęstinumą ir kompaktiškumą. Iš esmės gerinama esamų teritorijų būsto ir aplinkos kokybė. Dominuojantis vystymo režimas – be esminių pokyčių (status quo).
- Miestelio planinė ir funkcinė struktūra plėtojama nekeičiant Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos šiaurės vakarinėje miestelio dalyje tarp L. Lekavičiaus gatvės ir greitkelio Vilnius – Kaunas detaliojo plano, Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buties muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detaliojo plano ir Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos pietinėje miestelio dalyje tarp Užtakų gatvės ir krašto kelio Rumšiškės – Tadarava detaliojo plano sprendinių.
- Naujų pramonės ir sandėliavimo funkcinių zonų plėtra neplanuojama, esamos pramonės ir sandėliavimo teritorijos humanizuojamos paliekant esamą ūkinę veiklą. Formuojamos trys darbo vietų zonos: teritorijoje tarp Vajakiškių ir Byliškių g., ir tarp Topolių g. ir A1 kelio, prie rajoninio kelio Nr.1835.
- Įsisavinamos naujos teritorijos pagal Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buties muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detalų planą, užbaigiami formuoti gyvenamieji kvartalai prie L. Lekavičiaus, Užtakų, Maironio, Vytauto ir Slėnio gatvių.
- Žaliosios ašys apjungia miestelio centrinės dalies želdynus su Kauno marių krantų ir priemiesčio želdynais į vientisą žalią sistemą, kurią papildoma formuojami parko prieigų atskirieji želdynai ir miškai.
- Kauno marių apatinėje terasoje formuojama miestelio rekreacinė infrastruktūra: paplūdimys, prieplaukos, laivų nuleidimo vietos, apžvalgos vietos bei formuojama dviračių ir pėsčiųjų takų sistema pagal Kauno Marių regioninio parko planavimo schemą.
- Taikomas polifunkcinis teritorijos naudojimo modelis leidžia formuoti daugiafunkciniam teritorijos naudojimui. Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos užima 439,65 ha (33,00 proc.), neurbanizuojamos teritorijos – 210,72 ha (15,34 proc.). Funkcinėje struktūroje dominuoja mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos, kurios užima 226,62 ha planuojamos teritorijos, ir žemės ūkio (183,36 ha).
- Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis nenumatomas. Žemės teritorijose esamas miškingumas nedidinas.

1.1.3 pav. Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių (konceptijos) II alternatyva

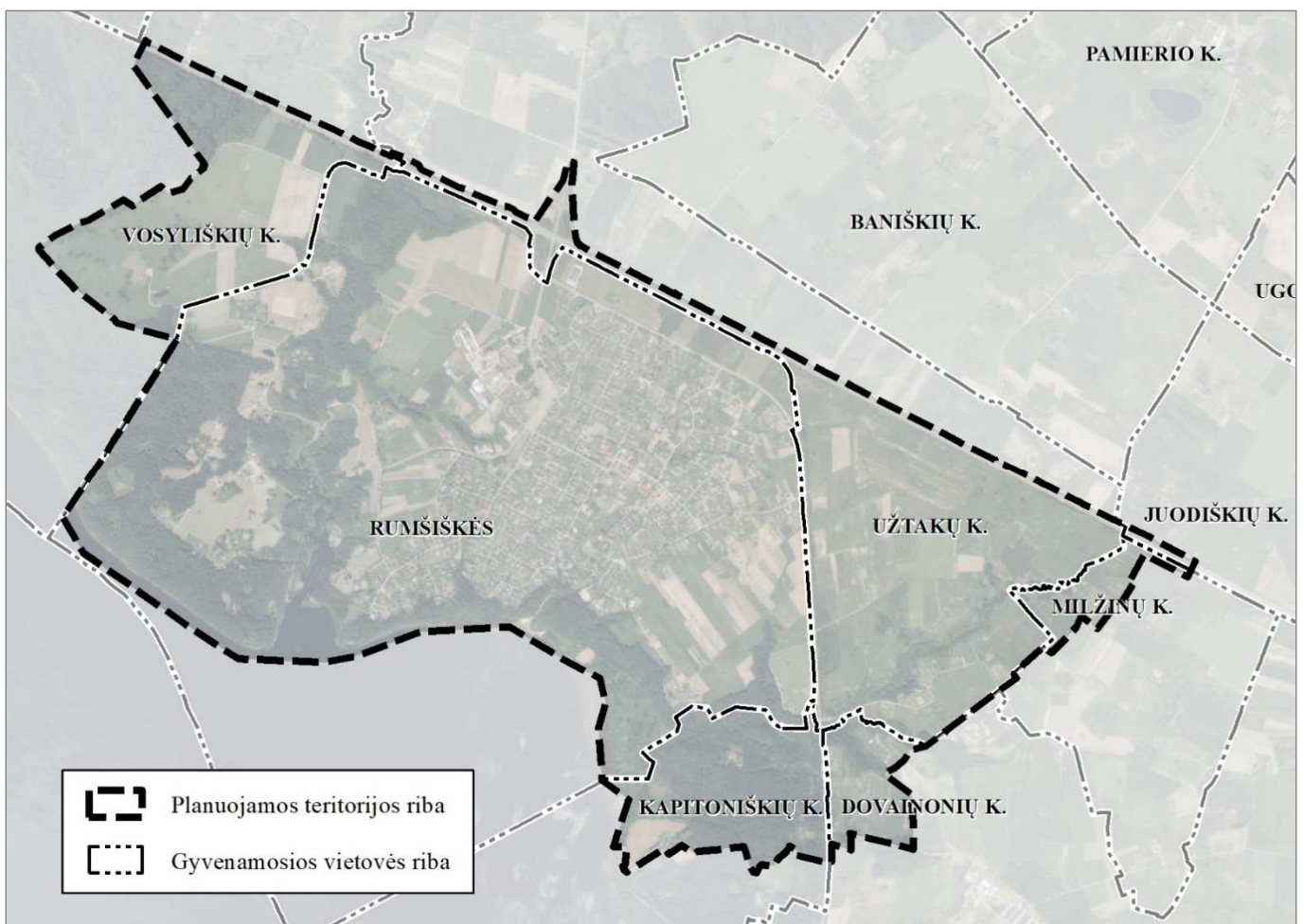
1.2. Rumšiškių miestelio teritorijos plėtros poreikis

Rumšiškių miestelio riba nustatyta Kaišiadorių rajono savivaldybės ribos keitimo planu, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 19 d. nutarimu Nr.1043 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės gyvenamosios vietovės pavadinimo pakeitimo, gyvenamųjų vietovių nustatymo, panaikinimo ir teritorijų ribų nustatymo“. Rumšiškių gyvenamosios vietovės plotas 911,9 ha. 2011 m.

duomenimis gyvenamosios vietovės plotas sudarė 532,2 ha. Į naujas miestelio ribas įjungtas 379,02 ha plotas, iš kurio apie 222,46 ha užima Kauno marios, sausumos plotas – 156,56 ha.

Miestelio teritorijos plėtros poreikį sąlygoja būsto plėtros tendencijos vadovaujantis labiausiai tikėtina gyventojų skaičiaus prognozė:

- labiausiai tikėtinos gyventojų prognozės atveju 2053 m. pradžioje gyventojų skaičius Rumšiškių miestelyje pasieks 2 672 gyv.;
- numatomas gyvenamasis fondas 134,7 tūkst. m. kv., t. y. 19,8 tūkst. m. kv. (17,1 proc.) daugiau nei 2023 m.;
- gyvenamųjų teritorijų plėtros poreikis sudaro apie 26 ha, kurių didžiaja dalimi sprendinių tęstinumo pagrindu numatoma tenkinti išbaigiant esamų gyvenamųjų kvartalų struktūrą ir formuojant naujus kvartalus miestelio ribose. Esamos būklės vertinimo metu nustatyta, kad Rumšiškių miestelyje yra 3 neurbanizuotos rezervinės teritorijos, kurių plotas apie 137 ha, kas pilnai tenkina urbanistinės plėtros poreikį miestelio ribose koncepcijos galiojimo periodu.

1.2.1 pav. Rumšiškių miestelio teritorija

I-oje ir II alternatyvoje Rumšiškių miestelio ribų keitimas ir miestelio teritorijos išplėtimas neaktualūs (esamas paliekamas plotas 911,9 ha).

1.3. Funkciniai prioritetai ir bendrieji teritorijų tvarkymo reikalavimai

Rumšiškių miestelio perspektyvinės plėtros modelis formuojamas taikant polifunkcinio zonavimo metodą. Miestelio teritorija skaidoma į funkcinių prioritetų zonas išskiriant vyraujančią (prioritetinę) žemės naudojimo funkciją pagal teritorijos įsavinimo intensyvumo laipsnį. Planuojamos teritorijos polifunkcinis zonavimas pagal žemės naudojimo funkcijas atliekamas siekiant konkretizuoti vyraujančių funkcijų tendencijas ir jų sąveika su kitomis funkcijomis. Funkcinio naudojimo prioriteto zonos apima atskiras miestelio dalis, pasižyminčias gamtinės aplinkos ir urbanistinių sąlygų bei prioritetinių funkcinių interesų panašumu.

Rengiant Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo koncepciją yra suformuota funkcinės struktūros sandara, kuri numatyta vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Miesto teritorija skirstoma į šias funkcinio prioriteto zonas:

- Neurbanizuotų ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:
 - **Miškų ir miškingų teritorijų zona** - apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja Miškų įstatymo 3 straipsnyje nurodyti visų grupių miškai;
 - **Miškų ir miškingų teritorijų zona saugomoje teritorijoje** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: ekosistemų apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zona (MEk), rekreacinių miškų kraštovaizdžio zona (MRe), apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zona (MAs), bendro ūkininkavimo miškų kraštovaizdžio tvarkymo zona (MAb);
 - **Žemės ūkio zona** – apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio paskirties žemė;
 - **Žemės ūkio zona saugomoje teritorijoje** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo kraštovaizdžio tvarkymo zona (ŽEk), specializuoto apsauginio ūkininkavimo kraštovaizdžio tvarkymo zona (ŽAs), bendro apsauginio ūkininkavimo kraštovaizdžio tvarkymo zona (ŽAb);
 - **Konservacinės teritorijos zona saugomoje teritorijoje** – funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė. Atitikmuo saugomoje teritorijoje: konservacinės paskirties reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zona (KOr);
 - **Vandenu zona saugomoje teritorijoje** - funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė;
 - **Rekreacinių vandenu zona saugomoje teritorijoje** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: rekreacinių vandenu intensyvaus rekreacinio pritaikymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (VRi);
 - **Bendro naudojimo vandenu zona saugomoje teritorijoje** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenu ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo vandenu kraštovaizdžio tvarkymo zona (VAe).
 - **Rekreacinė zona saugomoje teritorijoje** - neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir poilsiui bei rekreacijai pritaikytos teritorijos. Atitikmuo saugomoje teritorijoje: rekreacinės paskirties žemės subnatūralios (neurbanizuotos) rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zona (NRn)).
 - **Specializuotų kompleksų neurbanizuojama zona saugomoje teritorijoje** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: edukacinės paskirties žemės subnatūralios (neurbanizuotos) aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zona (NTn);

- **Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:**
 - ***Pagrindinio centro zona*** – didelio užstatymo intensyvumo teritorijos, kuriose vyrauja gyvenamoji aplinka, administravimo, paslaugų, prekybos ir kitos taršos nesukeliančios ūkinės veiklos kartu su šių veiklų aptarnavimui reikalinga socialine, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis.
 - ***Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona*** – daugiabučių, vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra bei aplink pagrindinį miesto centrą esančios gyvenamosios teritorijos;
 - ***Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona*** – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra;
 - ***Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona saugomoje teritorijoje*** – atitikmuo saugomoje teritorijoje: kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (GEr);
 - ***Specializuotų kompleksų zona*** – funkcinė zona, kurioje dominuoja kompaktiškai užstatytos teritorijos, skirtos visuomenės poreikiams, specializuotai socialinei, aptarnavimo ir paslaugų veiklai (parodų, sporto, turizmo, pramogų, rekreacijos, mokslo, sveikatos apsaugos, religinei).
 - ***Specializuotų kompleksų urbanizuojama zona saugomoje teritorijoje*** - edukacinės paskirties žemės urbanizuotos aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zona (NTu);
 - ***Pramonės ir sandėliavimo zona*** – teritorijos, kuriose dominuoja gamybinė ar kita panaši ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra;
 - ***Paslaugų zona*** - teritorijos, kuriose dominuoja smulkaus verslo ir paslaugų bei prekybos ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra;
 - ***Inžinerinės infrastruktūros zona*** - funkcinė zona, skirta susisiekimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų aptarnavimo objektams, aplinkos kokybei gerinti reikalingiems objektams;
 - ***Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona*** - neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriami svarbiausių gatvių ir kelių, geležinkelio kelių ir magistralinių inžinerinių tinklų koridoriai ir vandenvietės;
 - ***Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona saugomoje teritorijoje*** - atitikmuo saugomoje teritorijoje: komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės ekstensyviai technogenizuotos aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zona (NTn);
 - ***Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona*** – neužstatyta funkcinė zona, kurioje išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir bendram naudojimui pritaikytų atskirųjų želdynų teritorijos, taip pat kapinių teritorijos;
 - ***Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona saugomoje teritorijoje*** – atitikmuo saugomoje teritorijoje: pramoninės-komunalinės paskirties žemės ekstensyviai technogenizuotos aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zona (NFn);
 - ***Bendro naudojimo erdvių (aikščių zona)*** - neužstatyta funkcinė zona, kurioje išskiriama urbanizuotų teritorijų viešoji erdvė;
- Kitos zonos:
 - ***Vandenvietės zona*** - griežto režimo vandenviečių apsaugos juostos neužstatyta teritorija.

1.3.1 lentelė. Planuojamos teritorijos funkcinio prioriteto zonų teritorijos balansas

Eil. Nr.	Funkcinės zonos pavadinimas	Planuojamos teritorijos plotas I alternatyva		Planuojamos teritorijos plotas II alternatyva	
		ha	proc.	ha	proc.
FUNKCINĖS ZONOS NEPATENKANČIOS Į SAUGOMĄ TERITORIJĄ					
I. Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos					
1	Pagrindinio centro zona	12,54	0,94	12,54	0,94
2	Specializuotų kompleksų zona	16,49	1,24	10,60	0,79
3	Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	11,00	0,83	11,00	0,83
4	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	232,42	17,45	226,62	17,02
5	Pramonės ir sandėliavimo zona	-	-	1,67	0,12
6	Paslaugų zona	40,47	3,04	47,45	3,56
7	Inžinerinės infrastruktūros zona	2,38	0,18	2,38	0,18
8	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	87,57	6,57	87,57	6,57
9	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona	45,06	3,38	39,48	2,97
10	Bendro naudojimo erdvių (aikščių zona)	0,34	0,02	0,34	0,02
	Viso:	448,27	33,65	439,65	33,00
II. Neurbanizuojamos teritorijos					
11	Žemės ūkio zona	155,85	11,70	183,36	13,29
12	Miškų ir miškingų teritorijų zona	44,38	3,33	25,49	1,91
13	Vandenvietės teritorija	1,87	0,14	1,87	0,14
	Viso:	202,10	15,17	210,72	15,34
FUNKCINĖS ZONOS SAUGOMOJE TERITORIJOJE					
III. Neurbanizuojamos teritorijos					
	Konsevacinė zona saugomoje teritorijoje	1,02	0,08	1,02	0,08
	Miškų ir miškingų teritorijų zona saugomoje teritorijoje	164,76	12,39	164,76	12,39
	Žemės ūkio zona saugomoje teritorijoje	67,67	5,08	67,67	5,08
	Rekreacinių vandenių zona	5,48	0,59	5,48	0,59
	Bendro naudojimo vandenių zona	251,56	18,88	251,56	18,88
	Specializuotų kompleksų neurbanizuojama zona saugomoje teritorijoje	30,93	2,32	30,93	2,32
	Rekreacinė zona saugomoje teritorijoje	3,04	0,24	3,04	0,24
	Viso:	527,30	39,58	527,30	39,58
IV. Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos					
	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona saugomoje teritorijoje	1,46	0,11	1,46	0,11
	Specializuotų kompleksų urbanizuojama zona saugomoje teritorijoje	153,14	11,49	153,14	11,49
	Viso:	154,60	11,60	154,60	11,60
	Iš viso saugomoje teritorijoje:	681,90	51,18	681,90	51,18
	Iš viso:	1332,27	100	1332,27	100

I-os ir II-os alternatyvose skirtumą sudaro funkcinių prioritetų teritorinė plėtra, urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų santykis yra analogiškas.

Rumšiškių miestelio plėtrą planuojama vykdyti esamų dominuojančių funkcijų tęstinumo pagrindu numatant polifunkcinę teritorijos naudojimą, užstatytose ir užstatomose teritorijose - tankinimą, konversiją, kompleksinį modernizavimą, neužstatytose teritorijose - naują plėtrą.

Funkcinio prioriteto zonų vyraujantys teritorijos naudojimo tipai, jų sąsaja su pagrindinėmis žemės naudojimo paskirtimis bei naudojimo būdais, maksimalūs užstatymo aukščio ir aukštingumo bei tankio ir intensyvumo rodikliai yra kontekstualūs susiklosčiusiam užstatymo morfotipui ir analogiški I-oje ir II-oje alternatyvoje:

Bendrieji teritorijos tvarkymo reikalavimai:

- mažo užstatymo intensyvumo gyvenamojoje zonoje dominuojantis pastatų aukštingumas – 2 aukštai; aukštis – iki 10 m; intensyvumas - 0,4;

- vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamojoje zonoje dominuojantis pastatų aukštingumas – 3 aukštai; aukštis – iki 12 m; intensyvumas - 0,6;
- negyvenamosiose teritorijose dominuojantis pastatų aukštingumas – 3-4 aukštai; aukštis – iki 15 m; intensyvumas – 0,6-1,2;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose bei rekreacinėse funkcinėse zonose ūkininkų ūkių ir ūkininkų sodybų kūrimas negalimas;
- funkcinės zonos saugomoje teritorijoje tvarkomos pagal Kauno marių regioninio parko tvarkymo plano (T00088661) reikalavimus, buferinėje zonoje - Kauno marių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų plano (T00088288) reikalavimus;
- I-oje alternatyvoje žemės ūkio funkcinėse zonose prioritetas teikimas kaimo turizmo plėtrai. Žemės ūkio funkcinėse zonose galima žemės ūkio funkcinėse zonose galima gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties pastatų statyba kuriant ūkininko sodybas² tik sodybos reikmėms. Žemės ūkio ūkinė veikla galima, išskyrus kitos (fermų) paskirties pastatų – pastatų galvijams, gyvuliams, paukščiams auginti (kiaulidės, karvidės, arklidės, veršidės, paukštidės ir kita), kitos (ūkio) paskirties pastatų – žemės ūkiui tvarkyti skirti pastatai (svirnai, angarai, garažai ir kita), kitos (šiltnamių) paskirties pastatų – augalams auginti skirti pastatai (šiltnamiai, oranžerijos, žiemos sodai ir kita) statybą.
- II-oje alternatyvoje žemės ūkio funkcinėse zonose galima gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties pastatų statyba kuriant ūkininko sodybas³ ir/ar kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatais reikalingais ūkininko veiklai vykdyti pagal parengtą kaimo plėtros žemėtvarkos projektą. Statant žemės ūkio gamybinius pastatus, plečiant esamas žemės ūkio gamybines teritorijas ir steigiant naujas, galima su sąlyga, kad žemės ūkio gamybinė veikla nesudaro neigiamo poveikio greta esamoms ir numatomoms veikloms.

1.5. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių vystymo režimai

Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių vystymo režimų nustatymas parengtas vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Miesto teritorijoje išskiriami urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų tvarkymo režimai:

- **Saugojimas** – nustatomas kultūros vertybių teritorijoms, kurių vertingąsias savybės būtina išsaugoti.
- **Modernizavimas** - modernizavimo režimas skirtas urbanizuotoms teritorijoms, kai būtinas kompleksinis užstatymo ir infrastruktūros, fizinės ir socialinės aplinkos atnaujinimas. Galimi modernizavimo būdai:

² *Ūkininko sodyba* - nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype pastatytas vienas gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatais reikalingais ūkininko veiklai vykdyti. Statyba galima teisės aktų nustatyta tvarka parinkus vietą statybai ir parengus statinių projektus.

³ *Ūkininko sodyba* - nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype pastatytas vienas gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatais reikalingais ūkininko veiklai vykdyti. Statyba galima teisės aktų nustatyta tvarka parinkus vietą statybai ir parengus statinių projektus.

- Humanizavimas (rehabilitacija) - miestelio funkcionavimo neigiamo poveikio veikiamų teritorijų gražinimas gyventojams, transporto srautų iškėlimas, pėsčiųjų zonų įrengimas ir panašiai;
- Atnaujinimas (renovacija) – pastatų ir (ar) inžinerinių sistemų fizinių ir energinių savybių atkūrimas ar pagerinimas, energetinio efektyvumo padidinimas, architektūrinės išraiškos atnaujinimas. Galimas gyvenamosios aplinkos perplanavimas, dalinis pastatų griovimas ir nauja statyba. Atnaujinimo vystymo režimas nustatomas funkcinėse zonose, kuriuose atliktas arba turi būti atliekamas kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas) ir nepritaikytos energetinio efektyvumo didinimo priemonės vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 547 „Dėl Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- **Konversija** - neefektyviai naudojamų užstatytų teritorijų (miestų centuose ir jų prieigose esančios taršios ar neefektyvios pramonės) naujas (antrinis) panaudojimas plėtrai. Konversijos tikslai – didinti miesto funkcinės ir fizinės struktūros integralumą, sudaryti sąlygas taršos mažinimui, kurti palankią investicijoms ir rekreacinę aplinką. Galimi konversijos būdai:
 - Konversija į atskirųjų želdynų teritorijas;
 - Konversiją į paslaugų funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;
 - Konversija į miesto centro funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;
- Nauja plėtra – neužstatytų teritorijų urbanizavimas.
- Be esminių pokyčių (status quo) - teritorijos, kuriose paliekama esama padėtis. Esminiai pokyčiai teritorijų funkcinėje ir fizinėje struktūroje nenumatomi.

Rumšiškių miestelis priskiriamas naujų miestelių kategorijai, kurio urbanistinės struktūra vertinama kaip sąlyginai nauja ir neišbaigta. Tuo pagrindu abiejose alternatyvose pagrindinės urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių prioritetai vystymo režimai yra: be esminių pokyčių (status quo) – režimas taikomas daugumoje funkcinės zonos, kuriose pokyčiai funkcinėje struktūroje nenumatomi, o fizinėje struktūroje – minimalūs ir susieti su teritorijos tankinimu ir esamų struktūrų užbaigimu; nauja plėtra – naujų teritorijų urbanizavimas.

1.5.1 lentelė. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių vystymo režimų taikymas

Eil. Nr.	Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių vystymo režimų pavadinimas	I-oji alternatyva, teritorijos plotas, ha	II-oji alternatyva, teritorijos plotas, ha
1	Saugojimas	1,02	1,02
2	Atnaujinimas	15,38	8,29
3	Humanizavimas	-	5,35
4	Konversija į atskirųjų želdynų teritorijas	44,84	39,48
5	Konversiją į paslaugų funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus	11,71	6,36
6	Konversija į miesto centro funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus	4,59	4,59
7	Be esminių pokyčių (status quo)	135,89	146,02
8	Nauja plėtra	149,15	142,84

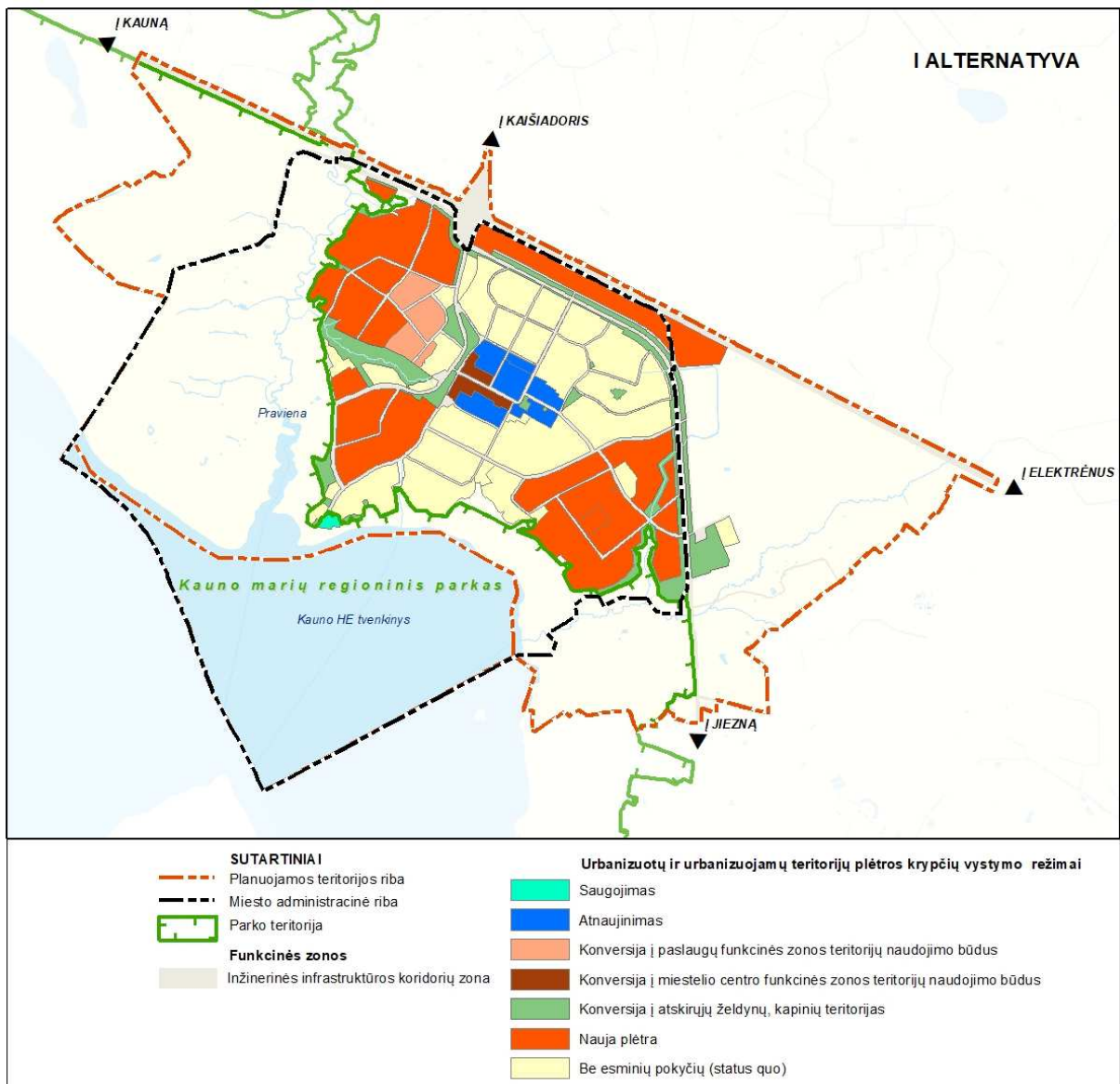
I-oji alternatyva orientuota į reprezentacinio rekreacinio Rumšiškių miestelio įvaizdžio formavimą, patrauklios gyvenamosios aplinkos kūrimą ir neefektyviai naudojamų teritorijų transformaciją:

1) rekreacinės aplinkos ir miesto viešųjų bei žaliųjų erdvių, kapinių formavimo tikslais numatoma esamų neefektyviai naudojamų urbanizuotų teritorijų konversija apie 44,84 ha plote;

2) miesto centrinėje dalyje miesto centro įvaizdžio formavimo tikslais planuojamas miesto centro teritorijų atnaujinimas apie 15,38 ha plote ir konversija į miesto centro funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus apie 4,59 ha plote;

3) taršių veiklų išeliminavimas, gamybinių ir komercinių teritorijų prie L. Lekavičiaus g. konversija į paslaugų zoną 11,7 ha plote.

Prioritetinis teritorijos vystymo režimas: nauja plėtra.

1.4.1 pav. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo režimai II-oje alternatyvoje.

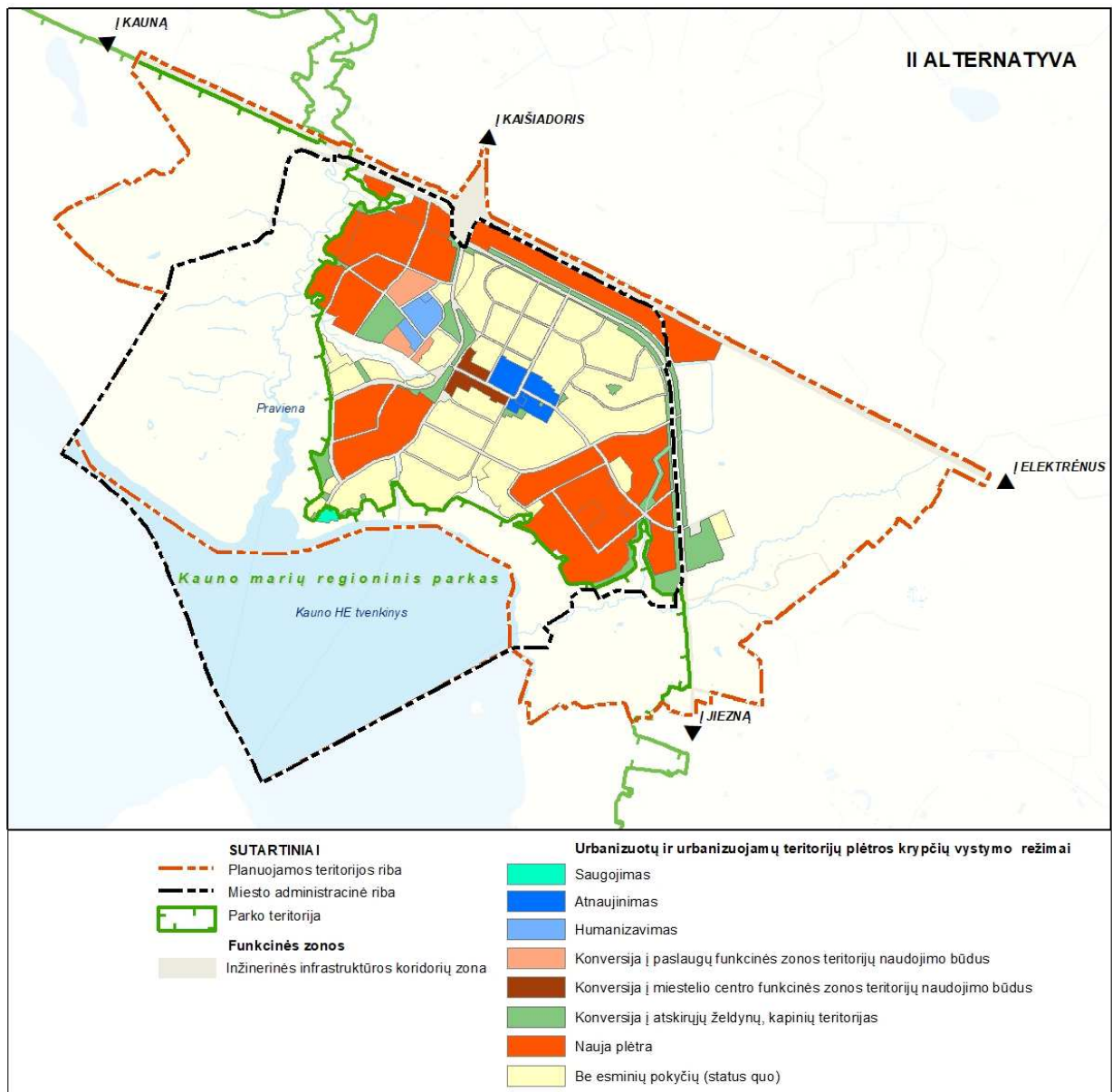
II-oji alternatyva orientuota į kompaktišką Rumšiškių miestelio teritorijos panaudojimą tankinant, konvertuojant ir humanizuojant esamas urbanizuotas teritorijas:

1) rekreacinės aplinkos ir miesto viešųjų bei žaliųjų erdvių, kapinių formavimo tikslais numatoma esamų neefektyviai naudojamų urbanizuotų teritorijų konversija apie 39,48 ha plote;

2) miesto centrinėje dalyje miesto centro įvaizdžio formavimo tikslais planuojamas miesto centro teritorijų atnaujinimas apie 15,38 ha plote ir konversija į miesto centro funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus apie 4,59 ha plote;

3) II-oje alternatyvoje minimalia apimtimi taikoma urbanizuojamų teritorijų vystymo kryptis – humanizavimas, siekiant gamybinių ir komercinių teritorijų apie 5,35 ha plote prie L. Lekavičiaus g. integravimo į miestelio struktūrą.

Prioritetinis teritorijos vystymo režimas: be esminių pokyčių (status quo).

1.4.2 pav. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo režimai I-oje alternatyvoje.

1.6. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros prioritetai

Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano sprendiniuose nenustatyti įgyvendinimo prioritetai (prioritetinės plėtros teritorijos). Įgyvendinimo prioritetų nustatymą reglamentuoja Teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, Teritorijų planavimo normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ ir Teritorijų

planavimo erdvinių duomenų specifikacija, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.D1-1009 „Dėl teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacijos patvirtinimo“.

1.6.1 lentelė. Rumšiškių miestelio funkcinių zonų įgyvendinimo prioritetai

Eil. Nr.	Funkcinės zonos pavadinimas	I alternatyva		II alternatyva	
		1 prioritetas	2 prioritetas	1 prioritetas	2 prioritetas
1.	Užstatytų ir užstatomų teritorijų funkcinės zonos				
1.1.	<i>Pagrindinio centro zona</i> – miestelio centro zona, kuri svarbi miestelio įvaizdžio formavimo aspektu, viešo intereso teritorijos	+	-	+	-
1.2.	<i>Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosios zonos</i> - teritorijos, kuriose planuojamas didelis gyventojų tankumas (virš 30 gyv./ha)	+	-	+	+
1.3.	<i>Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios zonos</i> - kuriose esamoje padėtyje konstatuojamas mažas gyventojų tankumas (iki 30 gyv/ha)	+	+	+	+
1.4.	<i>Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona saugomoje teritorijoje</i>	-	+	-	+
1.5.	<i>Specializuotų kompleksų zona</i> - teritorijos, kuriose išvystyta, ar planuojama vystyti socialinė infrastruktūra	+	-	-	-
1.6.	<i>Specializuotų kompleksų urbanizuojama zona saugomoje teritorijoje</i> – Lietuvos liaudies buities muziejaus teritorija	+	-	+	-
1.7.	<i>Specializuotų kompleksų neurbanizuojama zona saugomoje teritorijoje</i> – edukacinė teritorija regioniniame parke	-	+	-	+
1.8.	<i>Pramonės ir sandėliavimo zona</i> - verslo ir darbo vietų teritorijos, kuriose dominuoja gamyba ir sandėliavimas	-	-	-	+
1.9.	<i>Paslaugų zona</i> - verslo ir darbo vietų teritorijos, kuriose dominuoja paslaugos	+	+	+	+
1.10.	<i>Inžinerinės infrastruktūros zona</i> – buitinių nuotekų valymo įrenginių ir kt. teritorijos	-	+	-	+
1.11.	<i>Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona</i>	+	+	+	+
1.12.	<i>Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona</i> – parkų, skverų, aikščių ir kapinių teritorija	+	+	+	+
	<i>Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona saugomoje teritorijoje</i> – kapinių teritorija	+	-	-	-
1.13.	<i>Rekreacinė zona saugomoje teritorijoje</i> – neurbanizuojama poilsio zona	+	+	+	-
2.	Neužstatytų ir neužstatomų teritorijų funkcinės zonos*				
2.1.	<i>Nekilnojamojo kultūros paveldo teritorija saugomoje teritorijoje</i>	+	-	+	-
2.2.	<i>Vandenvietės funkcinė zona</i> - griežto režimo vandenviečių apsaugos juostos neužstatyta teritorija	+	-	+	-

*Pastaba: Vadovaujantis Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.D1-1009 „Dėl teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacijos patvirtinimo“ reikalavimais, visoms funkcinėms zonoms turi būti priskirtas erdvinio objekto žymėjimas pagal 7 lentelėje pateiktas įgyvendinimo prioritetų erdvinių objektų žymėjimo reikšmę. Funkcinio prioriteto zonoms, kurioms nepriskiriamas 1 ir 2 įgyvendinimo prioritetas, erdviniuose duomenyse priskiriamas 2 įgyvendinimo prioritetas.

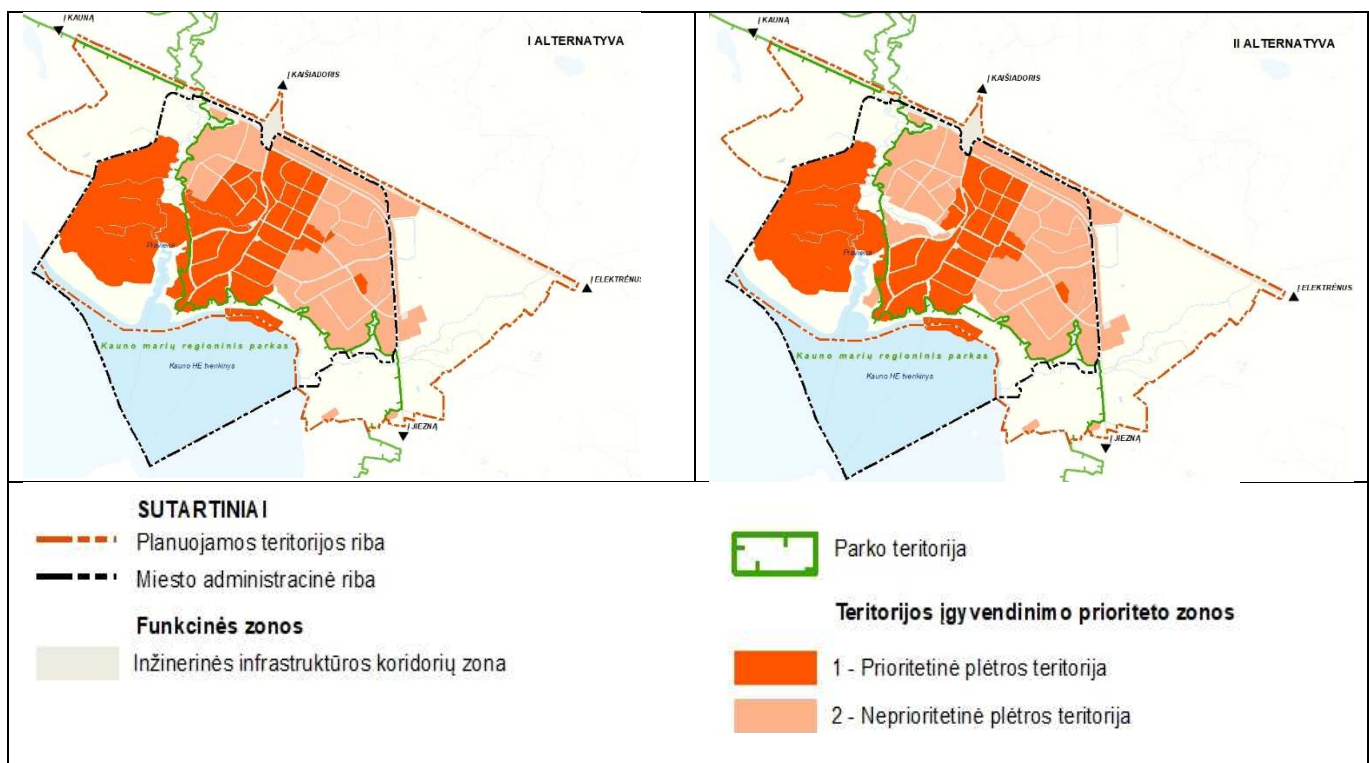
Įgyvendinimo prioritetų nustatymas susijęs su 2020 m. gegužės 7 d. įsigaliojusio Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo (Nr.XIII-2895) reikalavimais, kuriuose nustatyti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo etapai, infrastruktūros plėtros įmokos zonų, infrastruktūros eksploatavimo tarifo zonų nustatymo principai. Funkcinėse zonose, kurioms nustatytas 1 įgyvendinimo prioritetas, yra privalomas savivaldybės prioritetingas inžinerinės infrastruktūros vystymas.

1.6.2 lentelė. Įgyvendinimo prioritetams priskirtų teritorijų balansas Bendrųjų sprendinių alternatyvose

Eil. Nr.	Stadijos pavadinimas	Teritorijos plotas, ha (plotas be Kauno marių)	1 įgyvendinimo prioriteto teritorija		2 įgyvendinimo prioriteto teritorija	
			ha	proc.	ha	proc.
1	Bendrieji sprendiniai - I alternatyva	689	297	43,1	214	31,0
2	Bendrieji sprendiniai - II alternatyva	689	259	37,6	243	35,3

I-oje ir II-oje alternatyvose 1 įgyvendinimo prioritetas preliminariai nustatytas atitinkamai 297 ha ir 259 ha teritorijose. Sprendinių konkretizavimo stadijoje teritorijos plotas, kuriai nustatytas 1 įgyvendinimo prioritetas, gali būti tikslinamas.

Principinį alternatyvų skirtumą sudaro funkcinė zonų, kurioms nustatomas prioritetingas vystymas, apimtis ir, atitinkamai, prioritetingas savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimas. I-oje alternatyvoje sudaromos palankesnės sąlygos reprezentacinio rekreacinio Rumšiškių miestelio įvaizdžio formavimui, Lietuvos etnografijos muziejaus prieigų tvarkymui, neužbaigtų urbanistinių struktūrų užbaigimui, prioritetas teikiamas gamybos ir verslo teritorijų konversijai, viešųjų erdvių ir želdynų formavimui bei tvarkymui.

1.6.1 pav. Įgyvendinimo prioritetai Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo Bendrųjų sprendinių I-oje ir II -oje alternatyvoje.

2. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS

2.1. Nekilnojamasis kultūros paveldo apsaugos kryptys

2024 m. sausio 1 d. duomenimis Rumšiškių miestelio teritorijoje yra registruotas *1 kompleksinis objektas* su 4 į kompleksą įeinančiomis vertybėmis bei *7 pavieniai objektai*. Planuojamoje Rumšiškių miestelio teritorijoje nėra registruotų *vietovių*.

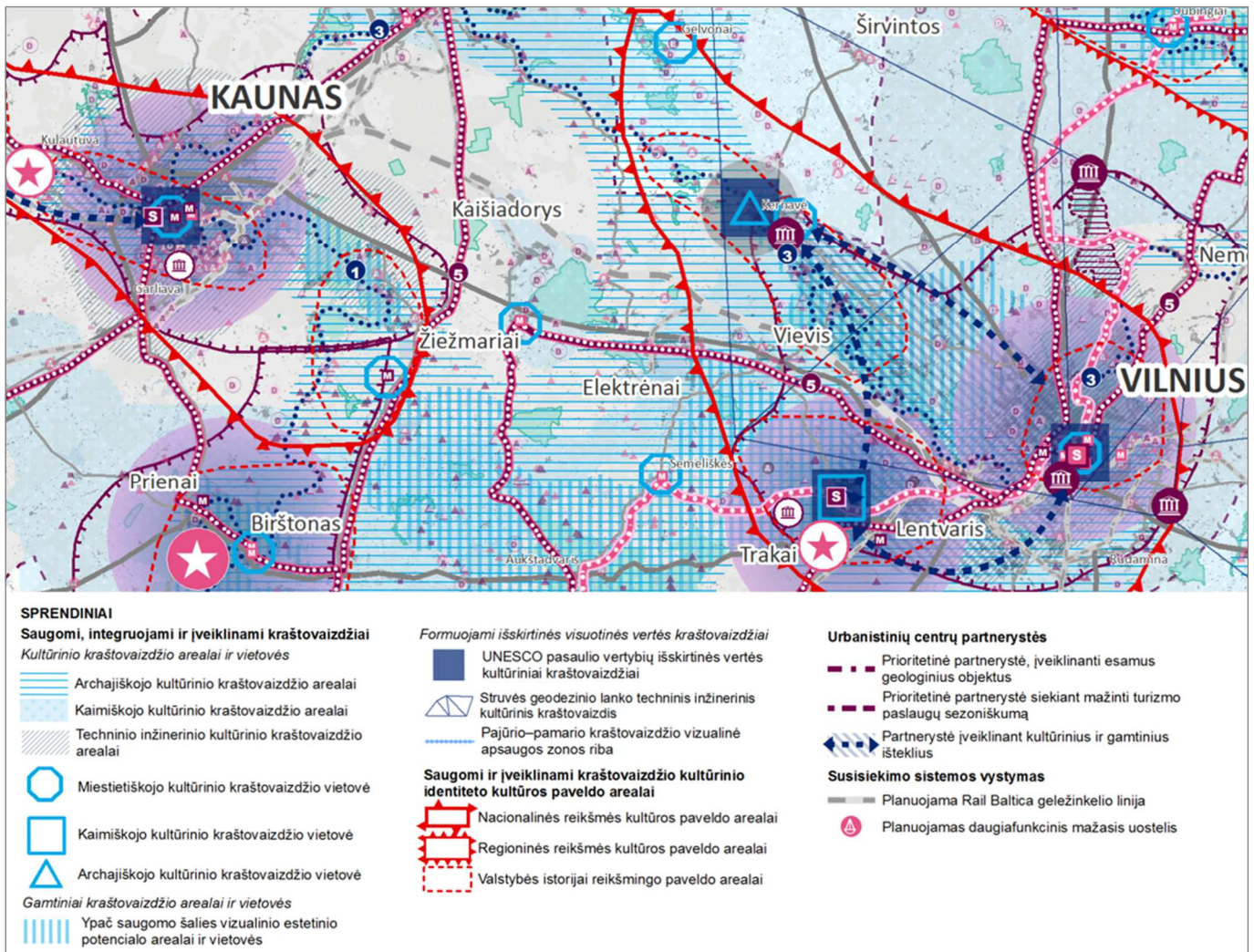
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos principai

Apsaugos principai:

- nekilnojamasis kultūros paveldas turi būti išsaugotas ir perduotas ateities kartoms kaip krašto ir vietos bendruomenės kultūrinio tapatumo pagrindas, kraštovaizdžio vertės formantas, turi būti sudaromos sąlygos visuomenei jį pažinti ir juo naudotis;
- Bendrojo plano keitimo sprendiniuose nekilnojamojo kultūros paveldo integralumo nuostatos turi atitikti principus, išreikštus Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje (Žin., 2002, Nr. 110-4852) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (T00087007), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789;
- kultūros paveldo vertybes supanti aplinka yra neatsiejama jų reikšmingumo dalis, kartu sudaranti kultūrinį kraštovaizdį.

Išlaikant sąsajas su Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais ir siekiant nustatyti kultūros vertybių apsaugos prioritetus, savivaldybės teritorijoje išskirti ryškiausio dominuojančio kultūros paveldo ir rekreacinio potencialo arealai. Rumšiškių miestelis patenka į:

- *Kauno krašto ir Panemunės nacionalinės reikšmės kultūros paveldo arealą*, kuris turi didelį rekreacinį ir turistinį potencialą pasižymintį archeologinio paveldo gausa: senovės gyvenviečių, piliakalnių, pilkapių, alkakalnių, o Rumšiškių miestelio teritorijoje – esančiu Lietuvos etnografijos muziejumi po atviru dangumi. Areale gausu visų tipų ypatingos vizualinės raiškos saugomų kultūrinių kraštovaizdžių. Arealo prioritetiniai tvarkymo tikslai – vertybių ir jas supančio kraštovaizdžio autentiškumo išsaugojimas; susiklosčiusios istorinio ir gamtinio kraštovaizdžio dermės, erdvinės ir planinės struktūros palaikymas; kultūrinio kraštovaizdžio elementų vertės išryškėjimas ir atskleidimas;
- *ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealą, valstybės istorijai reikšmingo paveldo arealą ir dominuojančio inžinerinio paveldo arealą*;
- *Didelio rekreacinio potencialo arealą*, kuriame numatyta naudoti ir įveikinti rekreacinėms reikmėms arealo kultūrinius kraštovaizdžius, Kauno marių rekreacinį potencialą, didinti jų lankomumą, lankytojų skaičių, plėtoti aptarnavimo infrastruktūrą.

2.1.1 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano brėžinio „Kultūros politika ir rekreacija“ (Duomenų šaltinis www.tpdri.lt)

2.2. Nekilnojamasis kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo kryptys

Tvarkybos ir naudojimo kryptys:

- kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, reglamentais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais;
- Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 59 ir 60 str. reikalavimai;
- Rumšiškių teritorijoje esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai išsaugomi, pritaikomi visuomenės viešajam pažinimui ir naudojimui;
- į kultūros vertybių registrą įrašytos laidojimo vietos naudojamos viešam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai;
- skatinamas regiono savivaldybių bendradarbiavimas, rengiant bendrus viso arealo kultūros paveldo išteklių įveiklinimo ir rekreacijos planus;
- siekiant darnios ir subalansuotos miesto plėtros, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas miesto kultūros paveldo objektų ir teritorijų apsaugai bei palaikymui. Visi mieste esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai turi būti išsaugoti ir tvarkomi, pritaikant juos kultūrinei bei

- visuomeninei paskirčiai, išsaugant kaip neatsiejamą ir integruotą miestovaizdžio elementą;
- Nekilnojamasis kultūros paveldas turi būti išsaugotas ir perduotas ateities kartoms kaip miesto ir vietos bendruomenės kultūrinio tapatumo pagrindas, kraštovaizdžio vertės formantas, turi būti sudaromos sąlygos visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

Kultūrinio turizmo objektai

I-oje ir II-oje alternatyvose pažinimo tikslais į turizmo maršrutus įtrauktos 1 nekilnojamo kultūros paveldo vertybė, pasižyminti didžiausiu kultūriniu potencialu, ir Lietuvos etnografijos muziejus. Lietuvos etnografijos muziejų siūloma įtraukti į kultūros kelio maršrutą - Vidaus kelią - Šv. Jokūbo kelio žiedą numatant jo atšaką į Lietuvos etnografijos muziejų.

2.1.1. lentelė. Rumšiškių nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės, pasižyminčios didžiausiu kultūriniu potencialu

Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Objekto reikšmingumo lygmuo
<i>Kompleksai</i>				
1.	970	Rumšiškių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios pastatų kompleksas	Kaišiadorių rajono sav., Rumšiškių sen., Rumšiškių mstl., Pajūrio g. 2.	Nacionalinis

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, tvarkybos ir naudojimo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.

3. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS APLINKOS VYSTYMO KRYPTYS

3.1. Demografinės raidos prognozė

Gyventojų skaičius Rumšiškėse, priešingai bei visoje Lietuvoje, auga (nuo 2010 m. iki 2023 m. gyventojų skaičius Rumšiškėse padidėjo 15,6 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu buvo stebimi ne tik bendro gyventojų skaičiaus, bet ir gyventojų amžiaus struktūros neigiami pokyčiai.

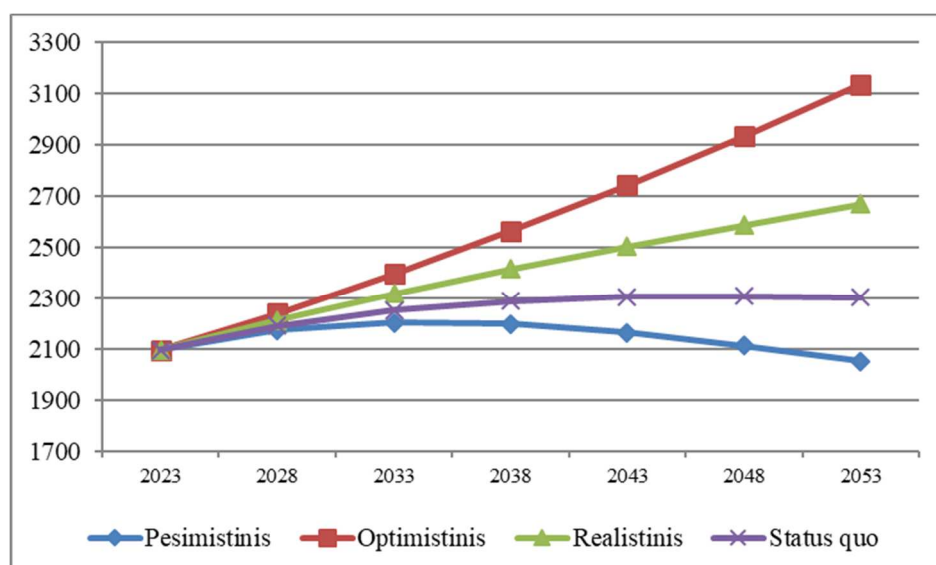
Šie pokyčiai (gyventojų skaičiaus ir struktūros) nulemia teigiamų tendencijų prolongavimo neišvengiamumą demografinėse Rumšiškių miestelio prognozėse (trumpuoju ir vidutiniu prognozės laikotarpiu).

Esant tokiai situacijai ir atsižvelgiant į pasaulines metropolizacijos tendencijas, kurios dėsningai būdingos ir Rumšiškių miesteliui dėl geografinio artumo Kauno miestui, kai demografinė plėtra vyksta išimtinai didmiesčių ir jų priemiesčių drėkos bazėje, dėsninga, kad nepriklausomų kintamųjų rinkinys, nulemiantis būsimąjį Rumšiškių gyventojų skaičių, pasižymi reikšmėmis, kurios leidžia tikėtis teigiamų demografinių pokyčių vidutinės trukmės ir ilguoju (iki 30 m.) laikotarpiu.

Prognozei sudaryti yra naudojamas dviejų demografinio prognozavimo metodų derinys, apimantis integralios gimusiųjų skaičiaus prognozės ir komponentų (slenkančių amžiaus grupių arba kartų) metodus, analizuojančius skirtingus kintamuosius, kiekvienam iš kurių nustatoma atitinkamas reikšmės pokytis vienam iš keturių nagrinėjamų scenarijų:

- Status quo (išlaikant esamas kintamųjų reikšmes);
- Pesimistinis (dalies kintamųjų reikšmėms nuosaikiai (nuo 1 iki 2 proc.) kintant neigiama kryptimi);
- Realistinis (dalies kintamųjų reikšmėms nuosaikiai (nuo 0,5 iki 2 proc.) kintant teigiama kryptimi);
- Optimistinis (visų kintamųjų reikšmėms kintant (nuo 2 iki 5 proc.) teigiama kryptimi).

Vadovaujantis minėtomis prielaidomis ir įvertinus kintamuosius, nustatyta, kad gyventojų skaičius Rumšiškėse skirtingais scenarijais 2053 m. svyruos nuo 2053 iki 3137 gyventojų. Toks santykinai didelis skirtumas nulemtas ilgo prognostinio laikotarpio (30 m.) ir esamos situacijos bei teigiamų pastarųjų metų kaitos tendencijų, kurių niveliavimas net ir pesimistiniu atveju reikalauja santykinai didelio laiko tarpo.

3.1.1. pav. Rumšiškių miestelio gyventojų skaičius skirtingais scenarijais (2023–2053 m.)

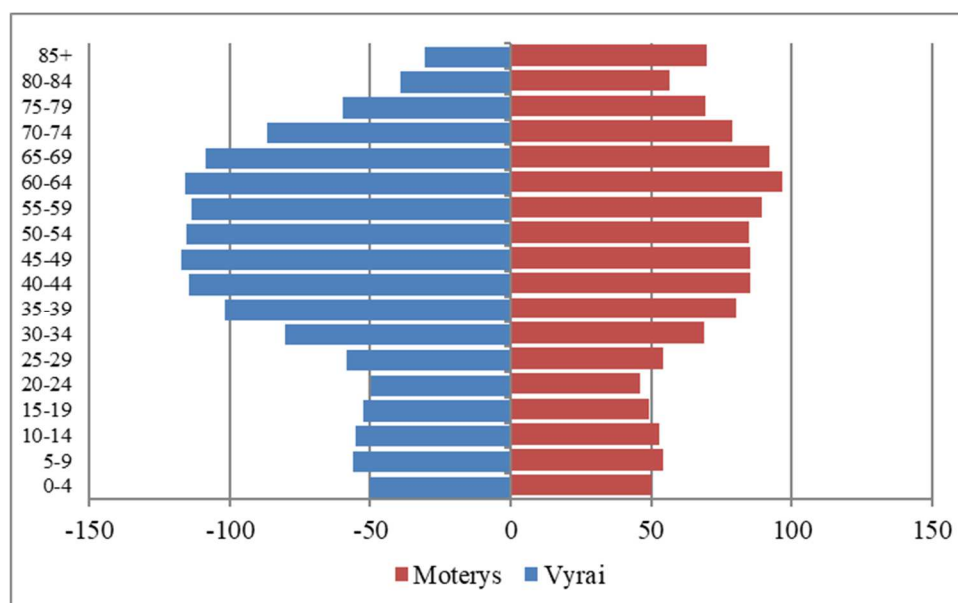
Vertinant scenarijus, privalu pažymėti, kad status quo ir pesimistinis scenarijai yra mažai tikėtini, kadangi jų atveju ilguoju laikotarpiu išlaikomos ar didinamos radikaliai neigiamos demografinių rodiklių reikšmės, tuo tarpu optimistinis scenarijus yra mažai tikėtinas, kadangi socialinė-ekonominė konjunktūra nesuformuoja prielaidų gimdyvės amžiaus mažėjimui ir gimstamumo didėjimui (būdinga mažiau išsivysčiusiems didelio masto teritoriniams-administraciniais dariniams, dažniausiai – valstybėms) bei imigrantų skaičiaus didėjimui (vidinių ir išorės migrantų (atvykstančiųjų) skaičių ribos objektyvūs įsikūrimo ribojimai). Todėl labiausiai tikėtinas ir pasirinktinis realistiškas scenarijus (2672 gyventojai 2053 m.), kurio metu stebimas tolimesnis gyventojų skaičiaus augimas, pasižymintis nuosekliu lėtėjimu.

3.4.1 lentelė. Rumšiškių miestelio demografinių rodiklių prognozė realistiniu scenarijumi (2023–2053 m.)

Laikotarpis	2023-2027	2028-2032	2033-2037	2038-2042	2043-2047	2048-2052
Gyventojų skaičius ⁴	2099	2216	2321	2417	2505	2589
Natūrali kaita	-18	-22	-28	-33	-38	-40
Migracijos saldo	134	128	124	122	122	123
Bendras pokytis	117	105	96	88	84	83
Gyventojų skaičius ⁵	221	232	241	250	258	267
	6	1	7	5	9	2

Gyventojų skaičiaus augimo tempų lėtėjimas, prognozuojama, bus lemiamas didėjančių neigiamų natūralios kaitos reikšmių, susijusių su visuomenės senėjimo procesais ir gimstamumo procesų, būdingų išsivysčiusioms valstybėms ir visuomenėms, taip pat mažėjančios teigiamos migracijos įtakos, lemiamos objektyvių ribojimų.

Realistinio scenarijaus realizavimo atveju prognostinio laikotarpio pabaigoje ne tik pasiekiamas gyventojų skaičiaus augimas, bet ir pasikeičia gyventojų amžiaus struktūra, didesnę dominantę įgaunant 35 m. – 69 m. amžiaus gyventojams, o iki 29 m. amžiaus gyventojų vidinei struktūrai išsilyginant, kas rodo nuosaikų regeneracijos potencialą ilguoju laikotarpiu, užtikrinsiantį Rumšiškių miestelio gyventojų skaičiaus stabilumą.

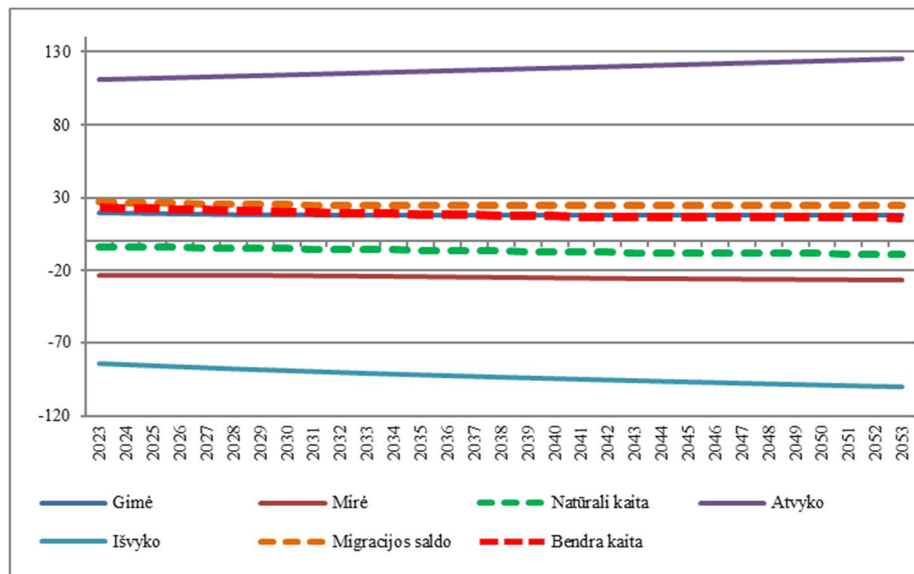

3.1.2. pav. Rumšiškių miestelio gyventojų struktūra realistiniu scenarijumi (2053 m.)

⁴ Laikotarpio pradžioje

⁵ Laikotarpio pabaigoje

Realistinio scenarijaus metu Rumšiškių miestelio gyventojų struktūra ilgainiui suformuoja prielaidas vidutinio – ilgojo laikotarpio socialiniam ir ekonominiam augimui.

3.1.3 pav. Rumšiškių miestelio gyventojų kaitos struktūra realistiniu scenarijumi (2023–2053 m.)

Sprendinių laikotarpiu demografinės tendencijos, laikytinos esminiu faktoriumi, lemsiančiu visų svarbiausių Rumšiškių miestelio socialinės sferos elementų (nuo būsto iki kultūrinių poreikių tenkinimo), nenumato poreikio apčiuopiamai kiekybinei ekstensyviai plėtrai ir, atitinkamai, teritorinio vystymosi intensyvumui.

Tuo pačiu privalu pažymėti, kad gyventojų skaičius nėra vienintelis plėtros perspektyvą apibrėžiantis faktorius. Privalu atsižvelgti į gyventojų poreikius, taip pat į socialinę, ekonominę padėtį, gamtinius apribojimus ir normatyvinius plėtros darinius (prioritetus ir tikslus), kurie suformuoti atitinkamam teritoriniam – administraciniam dariniui, šiuo atveju – Kaišiadorių rajono savivaldybei.

3.2. Gyvenamojo fondo vystymas

Demografinės prognozės rodo, kad, atsižvelgiant į Rumšiškių miestelio įsisteigimo ir rezidavimo patrauklumą, artimiausių dešimtmečių perspektyvoje gyvenamojo fondo kiekybinės plėtros poreikis Rumšiškių miestelyje išliks ir bus fiksuojama santykinai stabili paklausa gyvenamojo būsto plėtrai. Atsižvelgiant į tikėtiną (realistinio scenarijaus) Rumšiškių gyventojų skaičiaus pokytį, poreikis ekstensyviai būsto plėtrai fiksuojamas permanentiškai, t. y. Rumšiškių miestelio gyventojų skaičiaus kaita nulems nuolatinį poreikį būstui ir orientaciją į kokybės aspektą, pasireiškianti esamo gyvenamojo fondo ir susijusios infrastruktūros kokybinės ir kiekybinės plėtros elementais.

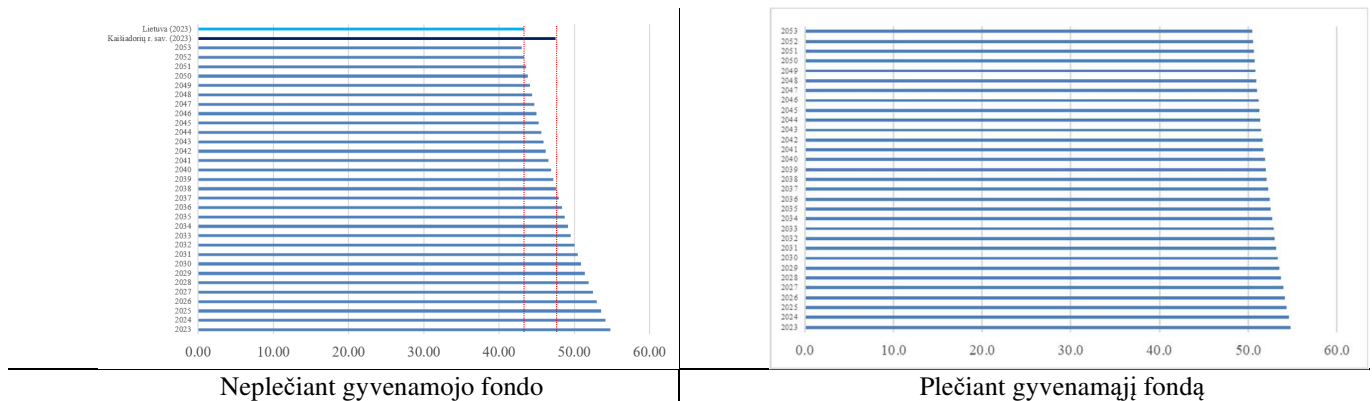
Šią perspektyvinę situaciją dalinai grindžia pastarųjų 13 m. laikotarpiu fiksuojama Rumšiškių gyvenamojo fondo kaita. Nuo 2010 m. pradžios iki 2023 m. pradžios daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius nepakito, o plotas išaugo daugiau nei 50 proc., 1-2 butų gyvenamųjų namų skaičius Rumšiškėse padidėjo 73 vnt. (12,7 proc.), o jų plotas per paskutinius 13 m. išaugo 113,2 proc. ir irgi keitėsi nenuosekliai.

Nepaisant tokių pokyčių, dėl demografinių tendencijų tokios apimties gyvenamojo fono nepakanka, norint patenkinti paklausą būstui.

Nesikeičiant gyvenamojo fondo kiekybinei išraiškai, 2033 m. vienam Rumšiškių gyventojui teks 49,6 m² būsto ploto, 2043 m.– 45,9 m², o 2053 m.– 43,0 m². Pažymėtina, kad toks tendencingas

santykinio rodiklio mažėjimas vidutinio ir ilgojo laikotarpio perspektyvoje lemia, kad vienam Rumšiškių miestelio gyventojui, vidutiniškai teks mažiau gyvenamųjų namų ploto negu vidutiniškai Lietuvoje arba Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2023 m., kas vertintina neigiamai, atsižvelgiant į tokio tipo gyvenvietei kaip Rumšiškės būdingą gyvenamojo būsto tipą ir konjunktūrą (pvz., atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje didelę dalį būsto sudaro santykinai nedidelio ploto būstai daugiabučiuose).

Be to, net ir didėdamas drastiškais tempais, gyvenamųjų namų plotas Rumšiškių miestelyje, neatspindi paklausos ir poreikio gyvenamojo fondo plėtrai, kadangi didelė dalimi ankstesnis plėtojimas vertintinas kaip migracijos subjektų gyvenimo kokybės gerinimo veiksnys, kuris post-migraciniu laikotarpiu nulems tolimesnio įsisteigimo ir rezidavimo poreikiams būtinos teritorijos pasiūlos problemas.

3.2.1 pav. Gyvenamųjų namų plotas, tenkantis 1 Rumšiškių miestelio gyventojui realistiniu scenarijumi (2023–2053 m.)

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus prognozę, per artimiausius 30 m. Rumšiškių miestelio gyventojų skaičius galėtų padidėti 0,57 tūkst. gyventojų. Darant minimalistinę prielaidą, kad vidutinis namų ūkio dydis Rumšiškių miestelyje perspektyviniu laikotarpiu sieks 3,5 asm. (šiuo metu daugumoje šalies savivaldybių vidutinis namų ūkio dydis svyruoja nuo 2,1 iki 2,7 asm., priklausomai nuo teritorijos), iki 2053 m. Rumšiškių miestelyje įsikurs ne mažiau 163 naujų namų ūkių. Numatant kad namų ūkiui įsikurti reikės 30 proc. mažiau gyvenamųjų namų ploto, nei dabartinis vidutinis Rumšiškių miestelyje fiksuojamas, bendras gyvenamojo fondo plėtros poreikis iki 2053 m. sudaro 19,7 tūkst. m², kuris turėtų nuosekliai be radikalių svyravimų pasiskirstyti visu prognozuojamu laikotarpiu, ir iki 2053 m. pabaigos padidinti bendrą Rumšiškių miestelio gyvenamųjų namų plotą iki 134,7 tūkst. m².

Pažymėtina, kad net ir esant tokiam apčiuopiamam gyvenamojo fondo padidėjimui, potencialių Rumšiškių miestelio rezidentų apsirūpinimas gyvenamuoju fondu sieks tik 34,4 m² bus žymiai mažesnis nei 2023 m. fiksuotas vidutinis rodiklis (54,8 m²), be to, jis bus žymiai mažesnis nei santykinis aprūpinimas Lietuvoje arba Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2023 m., atitinkamai, 43,4 ir 47,5 m².

3.2.1 lentelė. Prognozuojamas Rumšiškių miestelio gyvenamasis fondas (2023–2053 m.)

	2023	2033	2043	2053	Bendras 30 m. pokytis
Gyvenamųjų namų plotas plečiant gyvenamąjį fondą (tūkst. m ²)	115.0	122.6	129.0	134.7	19.7 tūkst. m ² 17.13%
Absoliutus pokytis per 10 m. (tūkst. m ²)	-	7.6	6.3	5.7	-
Santykinis pokytis per 10 m.	-	6.63%	5.17%	4.44%	-

Atsižvelgiant į tai, kad nors Rumšiškių teritorija nėra ekstensyviai užstatyta, didžioji dalis miestelio teritorijos yra privačios nuosavybės sklypai, Rumšiškių miestelyje yra pakankami vidiniai teritoriniai

rezervai (miestelio vakarinėje ir pietrytinėje dalyse), kurių panaudojimas grindžiamas poreikiu užtikrinti pasiūlą steigimuisi ir rezidavimui Rumšiškėse, gyvenimo kokybės gerėjimo elementus bei privačių subjektų preferencijomis. Tuo tarpu projektuojamas galimas gyvenamojo fondo Rumšiškių miestelyje nulemia teritorijų poreikį, preliminariai vertintiną apie 26 ha, t. y. beveik 5 proc. esamos Rumšiškių miestelio teritorijos, nevertinant lydinčiosios infrastruktūros (susiekimo ir kt.) plėtrai būtinų teritorijų. 25 ha preliminariai numatomi 1-2 butų gyvenamųjų namų statybai, o 1 ha numatomas daugiabučių namų statybai, vertinant, kad daugumos (90 proc.) namų ūkių steigimasis vyks 1-2 butų gyvenamajame name (darant prielaidą, kad kiekvienam butui, kuriame įsisteigs namų ūkis, reikalingo sklypo plotas vidutiniškai sieks iki 17 arų⁶), o 10 proc. namų ūkių steigimasis vyks nedideliuose daugiabučiuose⁷ (darant prielaidą, kad kiekvienam butui daugiabučiame name, kuriame įsisteigs namų ūkis, reikalingo sklypo plotas sieks iki 6 arų).

Galimai gyvenamojo fondo plėtrai turėtų būti numatomos teritorijos šalia esamų gyvenamųjų kvartalų, išlaikant pakankamai teritorijų bendro naudojimo erdvėms, paslaugų zonoms ir kitoms reikalingoms teritorijoms ir esamų gyvenamųjų kvartalų viduje tankinant esamą užstatymą, tuo pačiu formuojant kompaktiškesnę užstatymo struktūrą esamosiose gyvenamosiose teritorijose, t. y. išnaudojant vidinius teritorinius rezervus, tačiau stebimai didelei paklausai patenkinti turi būti numatytos teritorijos, kuriose galėtų vykti koncentruota 1-2 butų gyvenamųjų namų plėtra.

3.3. Socialinės aplinkos vystymas

Siekiant užtikrinti tvarią, rezultatyvią ir efektyvią Rumšiškių plėtrą, būtina užtikrinti efektyviai veikiančią, prieinamą, gyventojų ir lankytojų poreikius atitinkančią socialinės sferos paslaugų infrastruktūrą. Socialinės aplinkos vystymasis yra nulemiamas paklausos socialinėms paslaugoms prognozės, savo ruožtu, lemiamos gyventojų skaičiaus, jų struktūros (pirmiausia, amžiaus struktūros) ir esamos aplinkos atitikties gyventojų poreikiams ir laikmečio reikalavimams. Esminių socialinių paslaugų plėtros prielaidų kompleksą sudaro demografinė padėtis (gyventojų skaičius ir struktūra) bei esamos infrastruktūros kokybė ir kiekybinis pakankamumas.

Švietimo infrastruktūros vystymo kryptys

Pagrindinis švietimo ir ugdymo srities tikslas yra kokybiškų švietimo ir ugdymo paslaugų (bendrojo ugdymo lygmens, kurį sudaro ikimokyklinis, priešmokyklinis, pradinis, pagrindinis ir vidurinis ugdymas) gavimo galimybių užtikrinimas miestelio ribose. Pagal realistinę demografinių prognozių scenarijų, 0-19 m. amžiaus gyventojų skaičius Rumšiškėse 2053 m. 420. Tuo tarpu vertinant Rumšiškių miestelio švietimo ir ugdymo įstaigų apkrovos rodiklius, pastebėtina, kad šiandien jų pajėgumai pakankami siekiant atitikti ne tik miesto, bet ir netoli esančių kaimo gyvenamųjų vietovių generuojamą paklausą sprendinių įgyvendinimo laikotarpio perspektyvoje. Esant tokiai situacijai esminis tikslas perspektyviniu laikotarpiu yra išlaikyti esamą švietimo ir ugdymo įstaigų (Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijos bei Rumšiškių lopšelio-darželio) tinklą ir infrastruktūrą užtikrinant paslaugų teikimą, galimybes visiems miestelio ir šalia esančių mažųjų gyvenviečių gyventojams ugdytis ir įgyti išsilavinimą.

⁶ numatant kad 1 buto gyvenamojo namo statybai reikalingas 15 a žemės sklypas, o 2 butų gyvenamojo namo statybai reikalingas 25 a žemės sklypas namai, o 1 ir 2 butų gyvenamųjų namų santykis būsimoje 1-2 butų gyvenamųjų namų struktūroje siekia, atitinkamai, 80 proc. ir 20 proc.

⁷ preliminariai numatoma nuo 3 iki 8 butų

Socialinės priežiūros infrastruktūros vystymo kryptys

Atsižvelgiant į gyventojų struktūrą ir prognozuojamus demografinius pokyčius (esant gyvenimo trukmės augimo tendencijoms) Rumšiškių miestelio gyventojai generuos santykinai didelę paklausą socialinės priežiūros paslaugoms. Tačiau šis poreikis turės būti tenkinamas savivaldybės lygmenyje, išnaudojant esamą Kaišiadorių rajono savivaldybės socialinės priežiūros ir socialinių paslaugų įstaigų tinklo esamą ir perspektyvinį pajėgumą, tuo tarpu paties Rumšiškių miestelio generuojama paklausa, tikėtina, nebus pakankamos apimties, siekiant plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą Rumšiškių miestelio teritorijoje.

Sveikatos priežiūros infrastruktūros vystymo kryptys

Pagrindinis sveikatos priežiūros vystymo aspektas teritorijų planavimo kontekste yra adekvatus esamos viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (Rumšiškių pirminės sveikatos priežiūros centro) funkcionavimas, siekiant efektyviai naudoti disponuojamą infrastruktūrą tenkinant miestelio gyventojų poreikius, nenumatant papildomų teritorijų jos plėtrai, didesnę dėmesį skiriant ambulatorinių paslaugų teikimui. Prognozuojama kad sprendinių laikotarpiu vyresnio amžiaus (65 m. ir vyresnių) gyventojų skaičius Rumšiškėse didės (tai bus sąlygojama jaunesnio mažiau gyventojų grupių narių dabartinės skaitinės išraiškos), atitinkamai, poreikis sveikatos priežiūros paslaugoms Rumšiškėse taip pat gali augti, tačiau augimas nebus tokio masto, kad būtų reikalinga sveikatos priežiūros paslaugų tad kiekybinė ir teritorinė plėtra.

Kultūros infrastruktūros vystymo kryptys

Pagrindinis viešųjų kultūros infrastruktūros vystymo tikslas yra gyventojų kultūrinių poreikių⁸ tenkinimo ir neformalios švietimo, informavimo, socialinės integracijos funkcijų palaikymas. Rumšiškių miestelyje veikia būtinos tokio dydžio miesteliui kultūros įstaigos (yra Rumšiškių kultūros centras ir Kaišiadorių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos padalinys, taip pat veikia vienas didžiausių Lietuvos muziejų – Lietuvos liaudies buities muziejus) ir jų tinklas vertintinas kaip optimalus, dėsningas susiformavusiai paklausai, prieinamas absoliučiai daugumai suinteresuotų miestelio gyventojų ir atitinkantis esamus poreikius. Sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu poreikis paslaugoms, susijusioms su tokia infrastruktūra, tikėtina, neženkliai augs, tačiau esamas įstaigų tinklas yra pajėgus jį tenkinti.

3.4. Ekonominės aplinkos vystymas

Rumšiškių ekonominis potencialas yra lemiamas keleto veiksnių:

- 1) susiklosčiusios konjunktūros, lemiančios gyvenamojo prioriteto dominavimą;
- 2) atstumo iki Kauno, t. y. ekonominės ir dalykinės veiklos koncentracijos centro;
- 3) vidinės paklausos apimties, lemiamos gyventojų skaičiaus;
- 4) ekonominės veiklos vystymo sąlygų, lemiamų miestelio ribojimosi su Kauno marių regioninio parko teritorija.

⁸ Tiek kurybinės – meninės saviraiškos, tiek kultūrinių paslaugų gavimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Rumšiškėse yra pakankamas (miestelio ir aplinkinių mažesnių gyvenviečių gyventojų poreikių tenkinimui) prekybos ir paslaugų objektų skaičius, gyventojų skaičius ir struktūra nepasižymi tokiais reikšmėmis, kurios būtų patrauklios investavimui į ekonominę veiklą, reikalaujančią santykinai didelių žmogiškųjų išteklių, o miestelio teritorija pasižymi objektyviais ribojančiais faktoriais, neleidžiančiais plėtoti galimai žalingus ar didesnius pramonės, sandėliavimo objektus, bei kitus veiksnius, ekonominio vystymo galimybės yra ribotos ir apsinkina kryptingą bei pagrįstą teritorinį planavimą ekonominės veiklos vystymui.

Esant tokiai situacijai, perspektyviniu sprendinių laikotarpiu privalo išlaikyti pakankamas teritorines ir infrastruktūrinės prielaidas fragmentinei ekonominei plėtrai (aktualių prekybos, paslaugų, smulkios pramonės, į turistus orientuotos veiklų) ir sudaryti sąlygas naujų nedidelių subjektų steigimuisi ir esamų subjektų nedidelės apimties plėtrai miestelio ribose ir su Rumšiškėmis besiribojančiose teritorijose.

Prioritetas turėtų būti skirtas turizmo ekonominių veiklų vystymui, kadangi objektyvūs aplinkos veiksniai (kraštovaizdis, vandens telkinių artumas, artumas Kauno miesto rinkai, buvimas netoli pagrindinės automobilių kelių magistralės ir t.t.) žymi tokios veiklos plėtojimo perspektyvas, praplečiant esamą (poilsiavietes, kaimo turizmą) paslaugų teikimo spektrą. Pagrindinės plėtros kryptys:

- skatinti aptarnavimo paslaugų (apgyvendinimo ir viešojo maitinimo) objektų steigimą;
- pritaikyti kultūros ir gamtinį paveldą bei pažintinius ir gamtinius išteklius lankymui, vystant jų fizinę infrastruktūrą;
- didinti pramogų ir aktyvaus laisvalaikio praleidimo paslaugų pasiūlą (pagal galimybę išnaudojant esamus išteklius (šiuo metu mažai naudojamą arba nenaudojamą infrastruktūrą ir erdves)), užtikrinant gamtinio rekreacinio sektoriaus sezoniškumo poveikio minimizavimą.

Konkrečių turizmo infrastruktūros bei rekreacinės infrastruktūros objektų išvystymas turi būti detalizuojamas rengiant detaliuosius planus arba teritorijos (sklypo sutvarkymo) techninius projektus.

Kitos ekonominės veiklos ir jų subjektai dėl prognozuojamo jų steigimosi fragmentiškumo ir ribotumo turi būti plėtojami neformuojant savarankiškų funkcinių rajonų.

Esant poreikiui plėtoti pramoninę veiklą. Ši ekonominės veiklos rūšis gali būti plėtojama, atsižvelgiant į konkrečios veiklos specifiką (mastą ir taršumą), prioritetą teikiant nedidelio masto veiklai, orientuotai į einamųjų miestelio gyventojų poreikių (pvz., maisto produktų arba buitines reikmenis) ir lankytojų poreikių (pvz., tradicinių amatų gaminiams) tenkinimą, išnaudojant esamus teritorinius miestelio rezervus.

Pažymėtina, kad toks ekonominės veiklos vystymo sąlygų sudarymo minimalistiškumas remiasi aukščiau paminėtomis specifinėmis Rumšiškių miestelio prielaidomis ir siekio užtikrinti teritorijų naudojimo efektyvumą. Bet kokie žymesni ekstensyvos ekonominės infrastruktūros plėtros planai privalo būti griežtai reguliuojami ir derinami su gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio išsaugojimo apribojimais. Tai, savo ruožtu, didina potencialius steigimosi ir veiklos vystymo kaštus, todėl daro reikšmingą plėtra potencialiai neefektyviai, lyginant su veiklos plėtra kitose vietose.

Socialinės ir ekonominės aplinkos vystymo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.

4. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO KRYPTYS

4.1. Susisiekimo sistemos vystymo bendros nuostatos

Rumšiškių miestelis išorinius transporto ryšius realizuoja valstybinės reikšmės keliais (magistraliniu keliu A1, krašto keliu Nr. 188 ir rajoninės reikšmės keliais Nr. 1829, 1822, 1835), kurie užtikrintina susisiekimą su pagrindiniais šalies miestais ir aplinkinėmis gyvenamosiomis teritorijomis. Pagrindinį gatvių karkasą formuoja Topolių g. (krašto kelias Nr. 188), L. Lenkevičiaus g. (rajoninis kelias Nr. 1822), Marių g. (rajoninis kelias Nr. 1829), Rumšos g., Nemuno g., S. Nėries g. J. Aisčio g. ir Užtakų g. Esamas gatvių tinklas yra optimalus urbanizuotų teritorijų aptarnavimui ir ryšių su užmiesčio keliais užtikrinimui.

Miestelio aplinkkelio funkciją atlieka krašto kelias Nr. 188 (Topolių g.), kuris apsaugo gyvenamąsias teritorijas nuo tranzitinio eismo poveikio.

Rumšiškių miestelyje yra įrengta apie 23 km gatvių, iš kurių apie 14 km turi asfalto dangą, apie 7 km žvyro dangą ir apie 2 km grunto dangą. Esamas gatvių tankis urbanizuotose teritorijose yra optimalus (7 km/km²), kad būtų užtikrintas patogus susisiekimas tarp miesto funkcinų zonų ir traukos objektų. Naujų aptarnaujančių gatvių tiesimas urbanizuotose teritorijose nėra būtinas.

Vadovaujantis galiojančių detaliųjų planų („*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buities muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detalusis planas*“, „*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos pietinėje miestelio dalyje tarp Užtakų gatvės ir krašto kelio Rumšiškės-Tadarava detalusis planas*“, „*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos šiaurės vakarinėje miestelio dalyje tarp L. Lekavičiaus gatvės ir greitkelio Vilnius – Kaunas detalusis planas*“) sprendiniais, miestelio rytinėje yra vakarinėje dalyje, naujai užstatomų teritorijų aptarnavimui yra suplanuotas gatvių tinklas, kurio įgyvendinimas vyksta chaotiškai ir nekoordinuotai, neatsižvelgiant į inžinerinės infrastruktūros plėtros poreikį bei gatvių projektavimo reikalavimus. Siekiant užtikrinti koordinuotą naujai užstatomų teritorijų plėtrą būtina įrengti suplanuotą pagrindinių gatvių tinklą.

Rumšiškių miestelyje veikia 1 degalinė, kurioje prekiaujama visomis kuro rūšimis. Esama degalinė pilnai tenkina miestelio poreikis. Degalinės įrengiamos privataus verslo iniciatyvą atsižvelgiant į socialinę ir ekonominę aplinką, todėl bendrajame plane naujų degalinių vietų parinkimas nėra numatomas.

Šiuo metu miestelyje yra įrengiama 1 privati elektromobilių įkrovos stotelė, Lietuvos etnografijos muziejaus automobilių stovėjimo aikštelėje. Siekiant skatinti alternatyvių energijos šaltinių naudojimą, būtina vystyti elektromobilių įkrovimo priegų tinklą. Miestelyje nauji elektromobilių įkrovimo priegų taškai turėtų atsirasti šalia traukos objektų, t. y. greta Lietuvos etnografijos muziejaus bei miestelio centre.

Rumšiškių miestelyje, automobilių statymui yra įrengta 11 viešo naudojimo automobilių stovėjimo aikštelių. Dėl stovėjimo vietų deficito, centrinėje miestelio dalyje, automobiliai statomi ir gatvėse. Vykdamas gatvių rekonstrukcijos projektus, rekomenduojama numatyti papildomas automobilių stovėjimo vietas/aikšteles centrinėje miestelio dalyje. Taip pat naujas automobilių stovėjimo aikštelių siūloma įrengti prie traukos objektų: šalia bažnyčios (Pajūrio g.), Nemuno g. (greta UAB „Rumšiškių baldai“), Ažuolų g. (greta Rumšiškių lopšelio-darželio). Vykdamas automobilių stovėjimo vietų plėtrą, svarbu

įsivertinti, kad parkavimo vietų plėtra didina individualių automobilių naudojimo patrauklumą, kas prieštarauja darnaus judumo miestuose principams, todėl automobilių stovėjimo vietų plėtra turi būti vykdoma atsakingai ir koordinuotai.

Miestelyje, viešojo transporto maršrutai įrengti L. Lekevičiaus g., S. Nėries g., Rumšos g., Topolių g. bei dalyje Marių g. Esami viešojo transporto maršrutai aptarnauja 7 autobusų sustojimo aikšteles. Vertinant pervežamų keleivių statistinius duomenis, fiksuojamas keleivių skaičiaus mažėjimas. Žemus viešojo transporto rodiklius pagrindė lemia sąlyginai nedidelė miestelio teritorija, kurioje vietos gyventojai keliones atlieka pėsčiomis, dviračiais arba nuosavu transportu. Atsižvelgiant į miesto dydį bei keleivių skaičiaus kitimo tendencijas, pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas esamų pervežimo apimčių išlaikymui.

Miestelyje dviračių infrastruktūros nėra, dviračių eismas vyksta bendrame sraute. Atsižvelgiant į teritorijos rekreacinį potencialą, tikslinga plėsti pėsčiųjų-dviračių infrastruktūrą ir užtikrinti turistinius/rekreacinius ryšius su Lietuvos etnografijos muziejumi bei Kauno marių pakrante.

Rumšiškių miestelyje, Kauno mariose yra eksploatuojamos dvi prieplaukos: Rumšiškių mobili prieplauka ir Lietuvos liaudies buities muziejaus mobili prieplauka. Taip pat yra įrengtas vienas slipas, skirtas mažųjų laivelių įleidimui ir iškėlimui. Slipo ir prieplaukų būklė gera.

Oro ir geležinkelių transportas miestelyje ir jo prieigose nėra išvystytas.

4.2. Susisiekimo sistemos vystymo kryptis

Susisiekimo infrastruktūros vystymo kryptys

- Siekiant užtikrinti saugias eismo sąlygas bei kokybišką susisiekimo sistemą, siūloma rekonstruoti/modernizuoti dalį esamų gatvių: Vajakiškių g., Marių g. (nuo Marių g. 17 iki S. Nėries g.), Etnografų g., Jaunystės g., Užtakų g., Nemuno g. Žuvėdrų g. (atkarpoje nuo Nemuno g. iki Marių g.), J. Aisčio g. (atkarpoje nuo Užtakų iki Rumšos g.). Taip pat siūloma išasfaltuoti privažiavimo kelią nuo Nemuno g. iki Kauno marių. Susisiekimo tinklo modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su teritorijų vystymo prioritetais;
- naujai užstatomose teritorijose būtina įgyvendinti detaliaisiais planais („*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos prie Liaudies buities muziejaus tarp L. Lekavičiaus, Jaunystės ir Marių gatvių detalusis planas*“, „*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos pietinėje miestelio dalyje tarp Užtakų gatvės ir krašto kelio Rumšiškės-Tadarava detalusis planas*“, „*Rumšiškių miestelio urbanizuojamos teritorijos šiaurės vakarinėje miestelio dalyje tarp L. Lekavičiaus gatvės ir greitkelio Vilnius – Kaunas detalusis planas*“) suplanuotą pagrindinį gatvių tinklą;
- įrengti elektromobilių įkrovimo prieigų taškus šalia traukos objektų, t. y. gerta Lietuvos etnografijos muziejaus bei miestelio centre;
- vykdant gatvių rekonstrukcijos projektus, rekomenduojama numatyti automobilių stovėjimo vietas, centrinėje miestelio dalyje. Taip pat tikslinga įrengti naujas automobilių stovėjimo aikšteles šalia traukos objektų: šalia bažnyčios bei Rumšiškių lopšelio-darželio;
- atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reguliavimą, patikslinamos gatvių kategorijos. Vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nuostatomis:

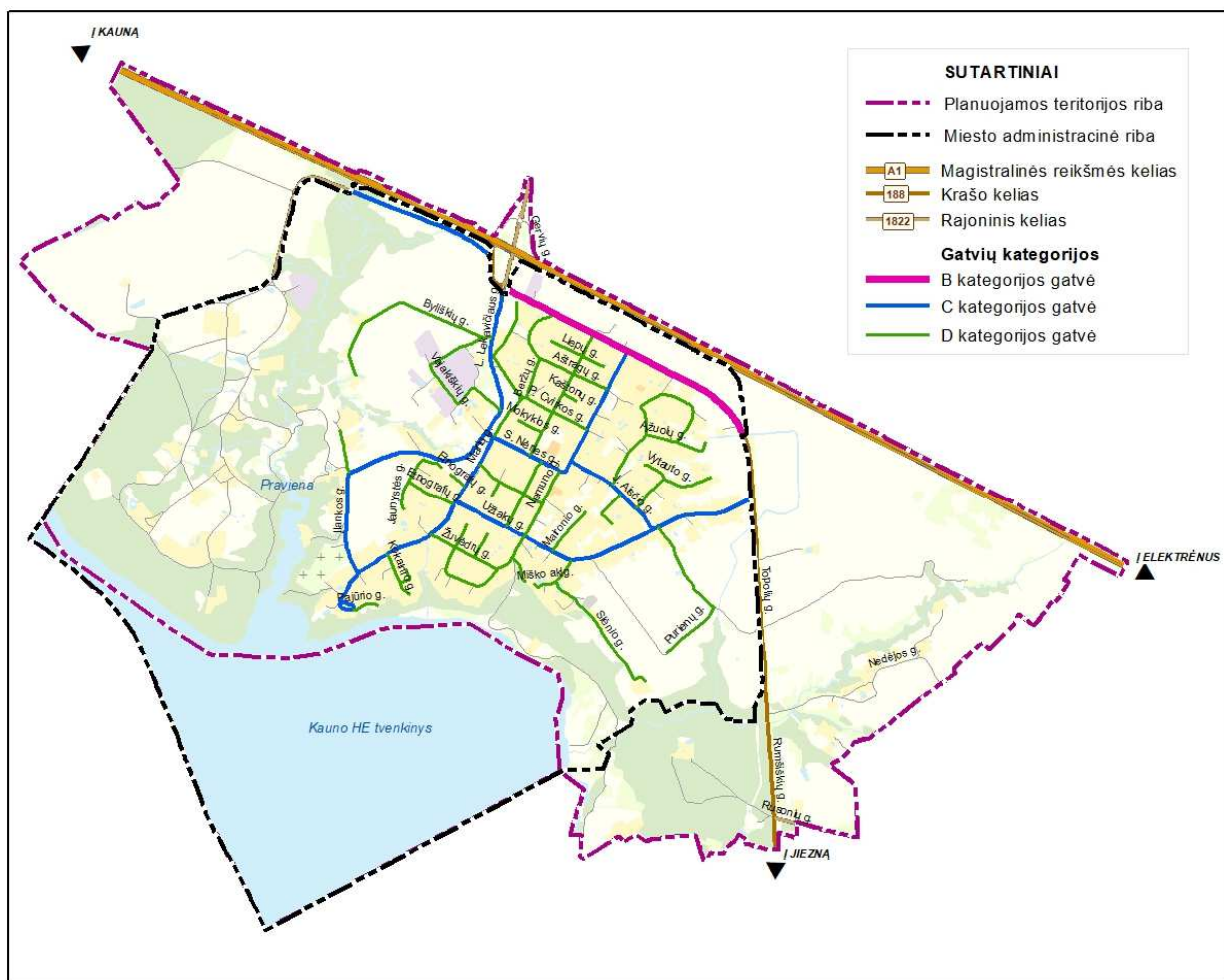
- miesto gatvėms (valstybinių kelių tęsiniai), kurios formuoja ryšius su užmiesčio keliais, nustatoma B gatvės kategorija;
- miesto gatvėms (valstybinių kelių tęsiniai), kurie atlieka privažiuojamąją paskirtį, nustatoma C gatvės kategorija;
- pagalbinės miesto gatvės, kurios formuoja lokalias funkcines ir kompozicines ašis, nustatoma D kategorija.

4.1.1 lentelė. Rumšiškių miestelio gatvių kategorijos

Gatvės pavadinimas	Gatvės kategorija**	Minimalus atstumas tarp gatvės RL, m*
Topolių g. (krašto kelias Nr. 188)	B	30
Marių g. (rajoninis kelias Nr. 1829), L. Lekavičiaus g. (rajoninis kelias Nr. 1822)	C	20
J. Aiščio, Įlankos, Purienų, Rumšos. S. Nėries, Užtakų g.	C	20
Likusios miestelio gatvės	D	12

*Gatvės juosta tarp raudonųjų linijų (RL) yra skirta įrengti važiuojamąją dalį ir kitus gatvės elementus (šaligatvius, pėsčiųjų ir dviratininkų takus), inžinerinius tinklus, transporto priemonių aptarnavimo pastatus, stovėjimo vietas, taršos slopinimo įrangą, želdinius.

** Gatvių kategorijos nustatytos vadovaujantis Rumšiškių miestelio bendrojo plano bei Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiojo plano keitimo sprendiniais.

4.1.1 pav. Rumšiškių miestelio gatvių kategorijų schema

Viešojo transporto vystymo kryptys

Lietuvos vidutinių ir mažesnių miestų ir miestelių viešojo transporto situacija rodo sistemingą keleivių skaičiaus mažėjimą, nepriklausomai ar viešojo transporto paslaugos mokamas ar ne. Todėl strateginė visuomeninio transporto plėtros kryptis, pirmiausiai turėtų būti nukreipta į esamų pervežimo apimčių išlaikymą. Siekiant populiarinti viešojo transporto naudojimą, tikslinga:

- sistemingai vykdyti viešojo transporto priemonių atnaujinimą, įsigyjant mažos ar vidutinės talpos autobusus;
- modernizuoti viešojo transporto stotelių infrastruktūrą;
- viešojo transporto maršrutus pritaikymas prie realių gyventojų poreikių, tam tikslinga atlikti viešojo transporto stotelių ir maršrutų plėtros/optimizavimo galimybių studiją bei nuolat vykdyti monitoringą.

Bemotorio transporto vystymo kryptys

Rumšiškių miestelis, tiek kultūrine, tiek gamtine aplinka yra palankus susisiekimo pėsčiomis bei dviračiais plėtojimui. Miestelis nėra didelis, todėl pagrindiniai traukos objektai nutolę santykinai nedideliu atstumu.

Miestelyje dviračių infrastruktūros nėra, dviračių eismas vyksta bendrame sraute. Pėsčiųjų infrastruktūrą išvystyta silpnai, t. y. daugelis gatvių neturi šaligatvių.

Atsižvelgiant į miestelio struktūrą bei teritorijos rekreacinį potencialą tikslinga:

- plėsti pėsčiųjų-dviračių infrastruktūrą ir užtikrinti turistinius/rekreacinius ryšius su Lietuvos etnografijos muziejumi bei Kauno marių pakrante;
- šalia traukos objektų įrengti dviračių aptarnavimo infrastruktūrą (dviračių stovus, saugojimo aikšteles, techninio aptarnavimo stoteles);
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, formuojat/rekonstruojant struktūrinį gatvių tinklą, įrengti pėsčiųjų infrastruktūrą;
- atnaujinti esamą šaligatvių infrastruktūrą;
- esamą ir planuojamą susisiekimo infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems;
- nuolat atnaujinti ir diegti saugaus eismo priemones.

Susisiekimo sistemos vystymo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.

5. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS

5.1. Inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptis

Inžinerinė infrastruktūra yra neatsiejama urbanizuotos teritorijos dalis. Vykdamas planingą urbanizuotų teritorijų plėtrą kartu turi būti vystoma ir inžinerinė infrastruktūra. Infrastruktūros nepakankamas išvystymas neigiamai veikia gamtinę aplinką ir žmonių gyvenimo kokybę. Pavėluotas infrastruktūros vystymas reikalauja daugiau materialinių resursų, padaroma žala gamtai, sukelia nepatogumus gyventojams, sutrikdomas transporto priemonių eismas.

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies konceptualūs sprendiniai parengti remiantis esamos inžinerinės infrastruktūros būklės analize, galiojančių teritorijų planavimo ir strateginių dokumentų sprendiniais.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo kryptys

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra vykdoma vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, patvirtintu Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. V17E-291 bei galiojančiais detaliaisiais planais.

Pagrindiniai viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos vystymo tikslai:

- įgyvendinti Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano ir parengtų detaliųjų planų sprendinius;
- užtikrinti, kad esami abonentai (vartotojai) gautų reikalavimus atitinkančios kokybės, saugų geriamąjį vandenį;
- užtikrinti, kad surenkamos nuotekos būtų tvarkomos pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas visiems vartotojams prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos arba užtikrinti galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas;
- atnaujinti/rekonstruoti susidėvėjusius vandentiekio ir nuotekų tinklus;
- urbanizuojamose prioritinės plėtros teritorijose, vystyti inžinerinę infrastruktūrą, įrengiant apie 10,6 km vandentiekio ir nuotekų tinklų;
- inventorizuoti, rekonstruoti ir plėsti paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūrą gyvenamosiose teritorijose.

Elektros energijos tiekimo vystymo kryptys

Kaišiadorių rajono savivaldybė aprūpinama elektra iš 110 kV įtampos elektros perdavimo tinklo, sujungto su 330/110 kV įtampos transformatorių pastotėmis. Vartotojai elektros energija gauna iš 10/0,4 kV elektros pastočių.

Rumšiškių miestelis yra pilnai elektrifikuotas. Didžioji dalis skirstomojo elektros tinklo yra požeminiai elektros kabeliai.

Gatvių apšvietimo sistema yra išvystyta praktiškai visose miestelio gatvėse.

Siekiant didinti elektros energijos tiekimo efektyvumą ir patikimumą miesto gyventojams ir ūkio subjektams, siūloma:

- modernizuoti esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą, keičiant susidėvėjusius įrenginius ir optimizuojant transformatorinių galias;
- keisti susidėvėjusias elektros oro linijas naujomis kabelinėmis linijomis;
- perspektyvoje tikslinga įrengti/pratęsti gatvių apšvietimo infrastruktūrą: Slėnio g., Topolių g., Ilankos g., Maironio g., Purienų g., Alyvų g., Vajakiškių g., Taikos g. (akligatvyje), Beržų g. (nuo P. Cirkos iki Aštragų g.). Taip pat tikslinga atnaujinti/išplėsti gatvių apšvietimo infrastruktūrą Muziejaus g. bei privažiavime nuo Nemuno g. iki Kauno marių;
- vykdant gatvių apšvietimo priežiūrą būtina tęsti apšvietimo sistemos modernizaciją, t. y. atnaujinti atramas, diegti šviestuvus su LED lempomis bei individualiu apšvietimo intensyvumo reguliavimu;
- naujai įrengiamas elektros linijas, planuoti požeminiais kabeliais.

Centralizuotos šilumos tiekimo vystymo kryptys

Rumšiškių miestelyje veikia 8 mažos galios dujinės katilinės, kurias eksploatuoja UAB „Kaišiadorių šiluma“. Privačių namų gyventojai, šilumos gamyba rūpinasi individualiai.

5.3.1 lentelė. Šilumos generavimo įrenginiai Rumšiškių miestelyje
(Duomenų šaltinis. UAB „Kaišiadorių šiluma“)

Šilumos generavimo įrenginys	Katilų skaičius	Instaliuota galia, MW	Maksimalus galios poreikis, MW
Rumšiškių seniūnijos katilinė	2	1,105	0,055
Rumšiškių kultūros namų katilinė	2	0,17	0,105
Rumšiškių Muziejaus g. Nr. 1 katilinė	2	0,074	0,074
Rumšiškių A. Baranausko gimnazijos katilinė	2	0,195	0,105
Rumšiškių A. Baranausko gimnazijos dirbtuvių katilinė	1	0,035	0,035
Rumšiškių A. Baranausko gimnazijos bendrabučio katilinė	2	0,1445	0,0945
Rumšiškių darželio katilinė	2	0,16	0,16
Rumšiškių pirminės sveikatos priežiūros centro katilinė	2	0,089	0,65

Šilumos gamybos sistemoje siūloma:

- tęsti katilinių atnaujinimą ir modernizavimą, siekiant užtikrinti nepertraukiamą energijos gamybą - nenutrūkstamą energijos tiekimą iš saugių, patikimų ir rinkos taisyklėmis veikiančių šaltinių;
- vykdyti veiklą vadovaujantis energijos efektyvumo ir ekonominio naudingumo principais;
- siekti investicijų pritraukimo darniajam šiluminės energijos gaminimui, kokybiškų paslaugų teikimui, minimizuoti nuostolius, didinti naudą vartotojams;
- naujų investicijų vertinimui naudoti gerosios praktikos taikymo principus, vertinant investicijas, naudotis racionalumo, energetinio efektyvumo, ekonominio naudingumo ir konkurencingumo principais.
- skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;

- vykdyti visuomeninės paskirties pastatų modernizaciją.

Gamtinių dujų tiekimo vystymo kryptys

Gamtinės dujos Rumšiškių miesteliui tiekiamos iš Pravienos dujų skirstymo stoties esančios už miestelio administracinių ribų. Esami dujų skirstymo stoties pajėgumai tenkina miestelio poreikius.

Skirstomasis vidutinio ir žemo slėgio vamzdynas plėtojamas, vadovaujantis rinkos principais, vartotojams ir dujų tiekimo įmonėms tarpusavyje sutarus. Svarbu, kad plėtojant inžinerinę infrastruktūrą būtų rezervuotos teritorijos gamtinių dujų tinklų įrengimui, apsaugos zonoms bei jų aptarnavimui.

Perspektyvoje tikslinga ir toliau skatinti gyvenamųjų teritorijų dujofikavimą bei vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų savininkus, kurie naudoja skystą ir kietą neatsinaujinantį kurą, jungtis prie dujotiekio tinklų ir patalpas šildyti naudojant dujinius katilus.

Ryšių infrastruktūros vystymo kryptys

Pagrindinis viešojo fiksuoto telefoninio ryšio operatorius yra Telia Lietuva AB, tačiau fiksuotojo telefono ryšio abonentų skaičius butuose nuolat mažėja. Mobiliojo ryšio paslaugos Lietuvoje per pastaruosius metus plito ir tobulėjo greičiausiai lyginant su kitomis telekomunikacijų paslaugomis. Šiuo metu miestelyje galima naudotis visų mobiliojo ryšio operatorių teikiamomis paslaugomis.

Siūloma toliau vystyti ryšių sistemą:

- plėsti viešojo interneto prieigos taškų skaičių ir sudaryti sąlygas gyventojams naudotis internetu;
- sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui;
- plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą ir galimybę naudotis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieiga;
- išlaikyti esamą pašto paslaugų tinklą.

Atliekų tvarkymo vystymo kryptys

Atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, atliekų tvarkymo ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surikimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo įmokos administravimo funkcijas atlieka UAB Kauno regiono atliekų tvarkymo centras. Kaišiadorių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą reglamentuoja Kaišiadorių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planas bei Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. V17-32 patvirtintos Kaišiadorių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės.

Rumšiškių miestelyje atliekų tvarkymo paslauga yra teikiama visiems atliekų turėtojams. Pagrindiniai atliekų tvarkymo uždaviniai:

- vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai;
- skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį;
- užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą;

- plėsti tinkamų pakartotinai naudoti daiktų keitimosi infrastruktūrą (remonto dirbtuvių steigimą).

Gaisrinė sauga ir vystymo kryptys

Vadovaujantis Gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti (patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312) 16 punktu: „rengiant savivaldybių ar jų dalių bendruosius planus, teritorijas, skiriamos priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms (gaisrinėms komandoms), arba susisiekiama komunikacijos išdėstomos taip, kad atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimiausio įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse būtų ne didesnis kaip 5 km, atvykimo į įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne didesnis kaip 12 km“.

Rumšiškių miestelyje yra įsikūrusi Rumšiškių ugniagesių komanda, adresu Byliškių g. 4, Rumšiškės. Miestelyje esamos priešgaisrinės pajėgos padengia visas miestelio urbanizuotas teritorijas.

Atsinaujinančių energijos išteklių vystymo kryptys

Atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) naudojimo pagrindiniai tikslai turi būti siejami su darnia energetikos plėtra, kuri remiasi dviem pagrindiniais principais – energijos poreikių mažinimu, didinant jos vartojimo efektyvumą ir iškasamo kuro pakeitimą atsinaujinančiais energijos ištekliais.

Rumšiškių miestelyje, pagrindinės AEI vystymo kryptys, siejamos su šilumos siurblių įrengimu bei saulės šviesos energijos elektrinių plėtra ant pastatų (integruotos į pastatus) ir visų tipų saulės šviesos energijos elektrinių plėtra pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose.

Inžinerinių priemonių nuo potvynių taikymo kryptys

Vadovaujantis aplinkos apsaugos agentūros Potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapiu, Rumšiškių miestelio teritorijos nepatenka į potvynių grėsmių teritorijas, todėl nėra taikomos teisinės ir kitos prevencinės priemonės.

Inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.

5.2. Investicijų poreikis prioritutinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui

Vadovaujantis BP planavimo darbų programa, koncepcijos alternatyvų sprendiniams pateikiamas preliminarus savivaldybės infrastruktūros investicijų poreikis.

Vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 30 d. sprendimu Nr. V17E-384 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės infrastruktūros pripažinimo prioritetine kriterijų ir Kaišiadorių rajono savivaldybės infrastruktūros pripažinimo prioritetine tvarkos aprašo patvirtinimo“ savivaldybės infrastruktūra, kuri yra numatyta kaip prioritutinė strateginiame savivaldybės veiklos plane yra laikoma prioritetine savivaldybės infrastruktūra. Taip pat savivaldybės prioritetine infrastruktūra yra

laikoma infrastruktūra, kurios prioritetas nurodytas savivaldybės teritorijos bendrajame plane, Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos patvirtintuose specialiuosiuose planuose arba strateginio planavimo dokumentuose.

Rumšiškių miestelio bendrajame plane, įvertinus savivaldybės teritorijos ir jos dalių strategines vystymo kryptis, esamus savivaldybės poreikius ir galimybes, nustatoma prioritetinga savivaldybės infrastruktūra ir jos vystymo etapai.

Prioritetingą savivaldybės infrastruktūrą rekomenduojama vystyti dviem plėtros etapais:

I plėtros etapas – iki 2029 m.

II plėtros etapas – iki 2034 m.

Prioritetingos savivaldybės infrastruktūros objektai gali būti tikslinami/keičiami/papildomi Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimu, nurodant jų įgyvendinimo etapus ir laikotarpį.

6.2.1 lentelė. Prioritetinga savivaldybės infrastruktūra ir jos vystymo etapai

Prioritetinga savivaldybės infrastruktūra	Vystymo etapas	Atsakinga institucija
Prioritetinga savivaldybės susisiekimo infrastruktūra:		
Struktūrinio gatvių tinklo įrengimas naujai užstatomose teritorijose, pagal detaliųjų planų sprendinius (apie 16 km).	II	Kaišiadorių r. sav.
Esamo gatvių tinklo rekonstrukcija/modernizavimas (apie 5,4 km).	I	Kaišiadorių r. sav.,
Bemotorio transporto infrastruktūros plėtra, turistinių/rekreacinių ryšių su Lietuvos etnografijos muziejumi bei Kauno marių pakrante užtikrinimui (numatomas tako ilgis – apie 7 km).	I	Kaišiadorių r. sav.,
Automobilių stovėjimo aikštelių įrengimas šalia traukos objektų.	II	Kaišiadorių r. sav.,
Prioritetinga savivaldybės inžinerinė infrastruktūra:		
Vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija (apie 6 km).	I	Kaišiadorių r. sav., UAB „Kaišiadorių vandenys“
Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra, urbanizuojamose prioritetingos plėtros teritorijose (apie 21 km).	II	Kaišiadorių r. sav., UAB „Kaišiadorių vandenys“
Šilumos gamybos įrenginius rekonstrukcija / modernizavimas.	II	Kaišiadorių r. sav., UAB „Kaišiadorių šiluma“

Reglamentinėse zonose ar jų dalyse, patenkančiose į valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonų ribas, atitinkamos veiklas planuoti (vykdyti darbus) būtų galima tik tuo atveju, jei jos neprieštarauja Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir pritarimo projektui ar numatomi veiksmai kelių apsaugos zonose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3- 353, nuostatomis.

Inžinerinės infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija vykdoma atsižvelgiant į prioritetingas savivaldybės urbanistinės plėtros teritorijas. Inžinerinės infrastruktūros plėtros ir rekonstrukcijos principai, tiesiogiai siejami su gyventojų aprūpinimu kokybiškomis vandentvarkos paslaugomis, nuotekų tvarkymo reglamento nuostatų įgyvendinimu, saugios gyvenamosios aplinkos užtikrinimu.

Preliminarus prioritetingos savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui reikalingas lėšų poreikis pateiktas žemiau esančioje lentelėje. Lentelėje pateiktas orientacinis/preliminarus lėšų poreikis, kuris

infrastruktūros įgyvendinimo metu gali ženkliai skirtis dėl pasikeitusių/patikslintų darbų apimčių bei ekonominės aplinkos. Konkrečios darbų apimtys bei numatomas investicijų poreikis turės būti konkretizuojamas techninių projektų rengimo metu pagal išduotas projektavimo sąlygas.

6.1.2 lentelė. Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui reikalingas preliminarus lėšų poreikis

Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra	I plėtros etapas, tūkst. Eur.	II plėtros etapas, tūkst. Eur.
Inžinerinės infrastruktūros vystymas	1 243,9	3 929,8
Susisiekimo infrastruktūros vystymas	4 103,0	12 433,3
Viso:	5 346,9	16 363,1

Infrastruktūros išvystymo preliminarus lėšų poreikis, nustatytas vadovaujantis „Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai pagal 2023 m. balandžio mėn. kainas“. Šie sustambinti statinių statybos skaičiuojamųjų kainų rodikliai skirti naudoti planuojant investicijų poreikį statinių statybos darbams, kai nėra parengti detalizuoti projektiniai sprendiniai. Statybos kainos skaičiavimuose yra numatyti ir įskaičiuoti visi kaštai, kurie paprastai bus patiriami statinio statybos procese: tiesioginės ir netiesioginės išlaidos, taip pat pridėtinės vertės mokestis.

6. GAMTINĖS APLINKOS IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS KRYPTYS

Racionalaus gamtinių išteklių naudojimo ir apsaugos, gamtinio kraštovaizdžio stabilumo, savitumo bei bioįvairovės išsaugojimo bei aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimo siektinumas tiesiogiai įtakoja Rumšiškių miestelio vystymo koncepcijos formavimą - teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų, teritorijos tvarkymo reglamentavimo ir apsaugos principų nustatymą.

Įvertinant esamos būklės analizės rezultatus bei siekiant Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo programoje nustatytų planavimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje išskiriamos sekančios gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos vystymo kryptys:

- *Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas;*
- *Gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymas;*
- *Žaliųjų plotų (bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų ir miškų) teritorinės sistemos vystymas.*

6.1. Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas

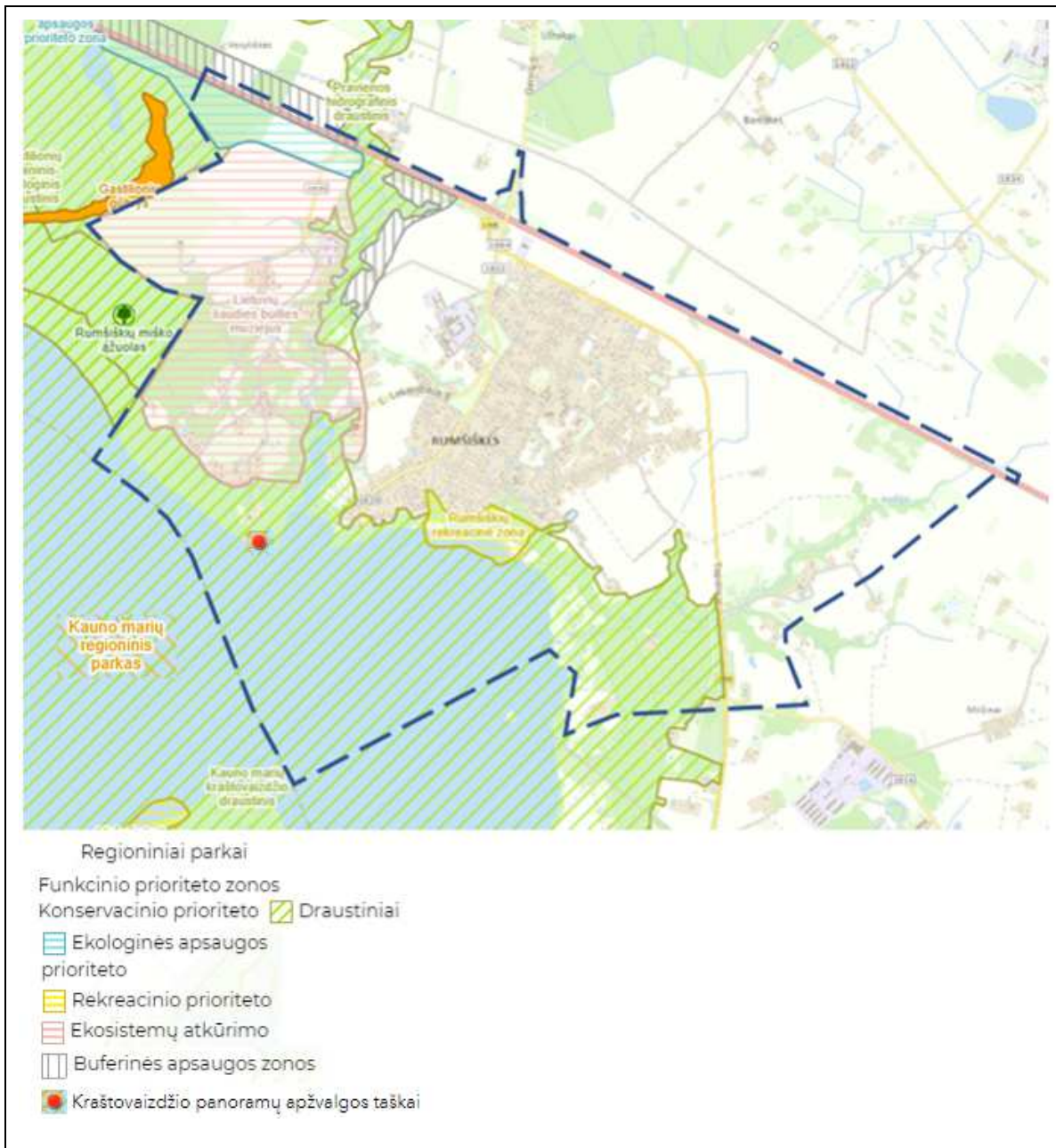
Svarbiausia grandis išsaugant kraštovaizdžio struktūrinę ir biologinę įvairovę yra *saugomos teritorijos*, kurios yra steigiamos siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes).

Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis planuojamoje Rumšiškių miestelio teritorijoje gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių konservacinės apsaugos prioriteto (draustiniai, gamtos paveldo objektai / paminklai) teritorijų nėra, tačiau didelę ploto dalį (51,4%) užima kompleksinė saugoma teritorija – *Kauno marių regioninis parkas*.

Kauno marių regioninis parkas įsteigtas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo 1992 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. I–2913 „Dėl regioninių parkų ir draustinių įsteigimo“, siekiant išsaugoti unikalų Kauno marių tvenkinio kraštovaizdžio kompleksą, didžiąsias atodangas, užlietas Nemuno intakų žiotis, unikalų Pažaislio vienuolyno architektūrinį kompleksą, Kauno marių gamtinės ekosistemos stabilumą, biotos komponentus, ypač vertingą Gastilionių mišką su miegapelių populiacija bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti.

LR vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu NR. 829 „Dėl Kauno marių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“ (TAR galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-10-22) parko teritorija, pagal gamtos ir kultūros vertybes, jų pobūdį, apsaugos formas ir naudojimo galimybes yra skirstoma į: konservacinio prioriteto, ekologinės apsaugos prioriteto, rekreacinio prioriteto, kitos paskirties prioriteto ir edukacinę bei muziejinę funkcines zonas. Planuojamoje teritorijoje esančioje regioninio parko dalyje skiriamos: konservacinio, ekologinės apsaugos, rekreacinio prioriteto, edukacinė funkcinės zonos bei regioninio parko buferinės apsaugos zona. *Kauno marių* regioninio parko bei parko

funkcinių zonų ir buferinės apsaugos zonos ribos teikiamos grafinės dalies brėžiniuose, 6.1.1 pav., informacija 6.1.1 lentelėje.

6.1.1 pav. Planuojamos teritorijos padėtis saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio panoramų apžvalgos tašku atžvilgiu (šaltinis: <https://stk.am.lt>)

6.1.1 lentelė. Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Plotas/dalis planuojamoje teritorijoje (ha)	Paskirtis
VALSTYBINIAI PARKAI	1.KAUNO MARIŲ REGIONINIS	9851,9 /685,2	Išsaugoti vertingiausias gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas, savitą Kauno marių gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti, sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Plotas/dalis planuojamoje teritorijoje (ha)	Paskirtis
VALSTYBINIO PARKO DRAUSTINIAI	1.1 Pravienios hidrografinis	72,4 /26,6	Išsaugoti Pravienos upelio, jo intakų hidrografinę struktūrą, gamtinį kraštovaizdžio pobūdį;
	1.2 Kauno marių kraštovaizdžio	3353,1 /396,3	Išsaugoti Kauno marių centrinės erdvės su aukštais Nemuno slėnio šlaitais, didžiosiomis atodangomis Rumšiškių miške kraštovaizdį, slėnio šlaitams būdingų augaviečių miškus, išsaugoti ir eksponuoti archeologijos vertybes (Samylų piliakalnį su gyvenviete, Samylų II piliakalnį, Viršužiglio dvarvietę, Dovainonių, Kapitoniškių pilkapynus, Dovainonių, Kapitoniškių piliakalnį) bei vienkieminio kaimo teritorijos užstatymo pobūdį Kapitoniškėse
	1.3 Gastilionių botaninis zoologinis	299,2 /1,3	Išsaugoti būdingą senovinių aliuvinių lygumų augaviečių mišką, Paežerio ežerą, Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 9160 Skroblynų, 91D0 *Pelkinių miškų, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų buveines, saugomų paukščių rūšis (jūrinius erelius, juduosius peslius, vištvanagius, mažuosius erelius rėksnius) ir vieną unikaliausių Rumšiškių miško zoologinių vertybių – ypač retų Lietuvoje žinduolių – didžiųjų miegapelių populiaciją.
KITOS VALSTYBINIO PARKO ZONOS	2. Ekologinės apsaugos prioriteto (1 zona)	60,2 / 27,2	Užtikrinti bendrąją ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, išsaugoti geoekologiškai svarbių gamtinio kraštovaizdžio kompleksų aplinką
	3. Rekreacinio prioriteto (Rumšiškių)	16,2 / 16,2	Vykdyti su rekreacine funkcija susijusias veiklas
	4. Edukacinė, muziejinė (1 zona)	219,2 /217,7	Edukacinės veiklos vykdymas (Lietuvių liaudies buities muziejus)
VISO:		685,2 51,4% planuojamos teritorijos ploto	

Buferinės apsaugos zona planuojamoje teritorijoje yra išskirta šiaurės rytiniame regioninio parko pakraštyje *Pravienios* hidrografinio draustinio gretimybėje.

Veiklą Kauno marių regioniniame parke reglamentuoja Kauno marių regioninio parko tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. D1-624 (TAR galiojanti suvestinė redakcija nuo 2023 01 14); Kauno marių regioninio parko nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 490 „Dėl regioninių parkų nuostatų patvirtinimo“ (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. liepos 12 d. nutarimu Nr.561) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių veiklą saugomose teritorijose, reikalavimai.

Kauno marių regioninio parko bei parko funkcinų zonų ribos teikiamos bendrųjų sprendinių grafines dalies brėžiniuose, jomis yra vadovaujama nustatant Rumšiškių miestelio vystymo funkcinio prioriteto zonas bei teritorijų tvarkymo kryptis.

Planuojama teritorija vakarinėje dalyje, patenkančioje į Kauno marių regioninį parką, ribojasi su savivaldybės saugoma teritorija – *Rumšiškių teriologiniu draustiniu* (įsteigtas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 1991 11 28 sprendimu Nr. 161). Įsteigus Kauno marių regioninį parką savivaldybės saugomo draustinio teritorija priskirta kelioms parko funkcinio prioriteto zonoms: Gastilionių botaninio zoologinio draustinio, Kauno marių kraštovaizdžio draustinio ir kt.. Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose fiksuojama esama situacija.

Valstybinės geologijos informacinės sistemos (GEOLIS) duomenimis planuojamoje teritorijoje, Kauno marių regioninio parko edukacinėje zonoje yra vienas geotopas⁹ - *Rumšiškių šaltinis* (žr. grafines dalies brėžiniuose). Šis geotopas apsaugos statuso neturi, tačiau tai yra potencialus gamtos paveldo objektas.

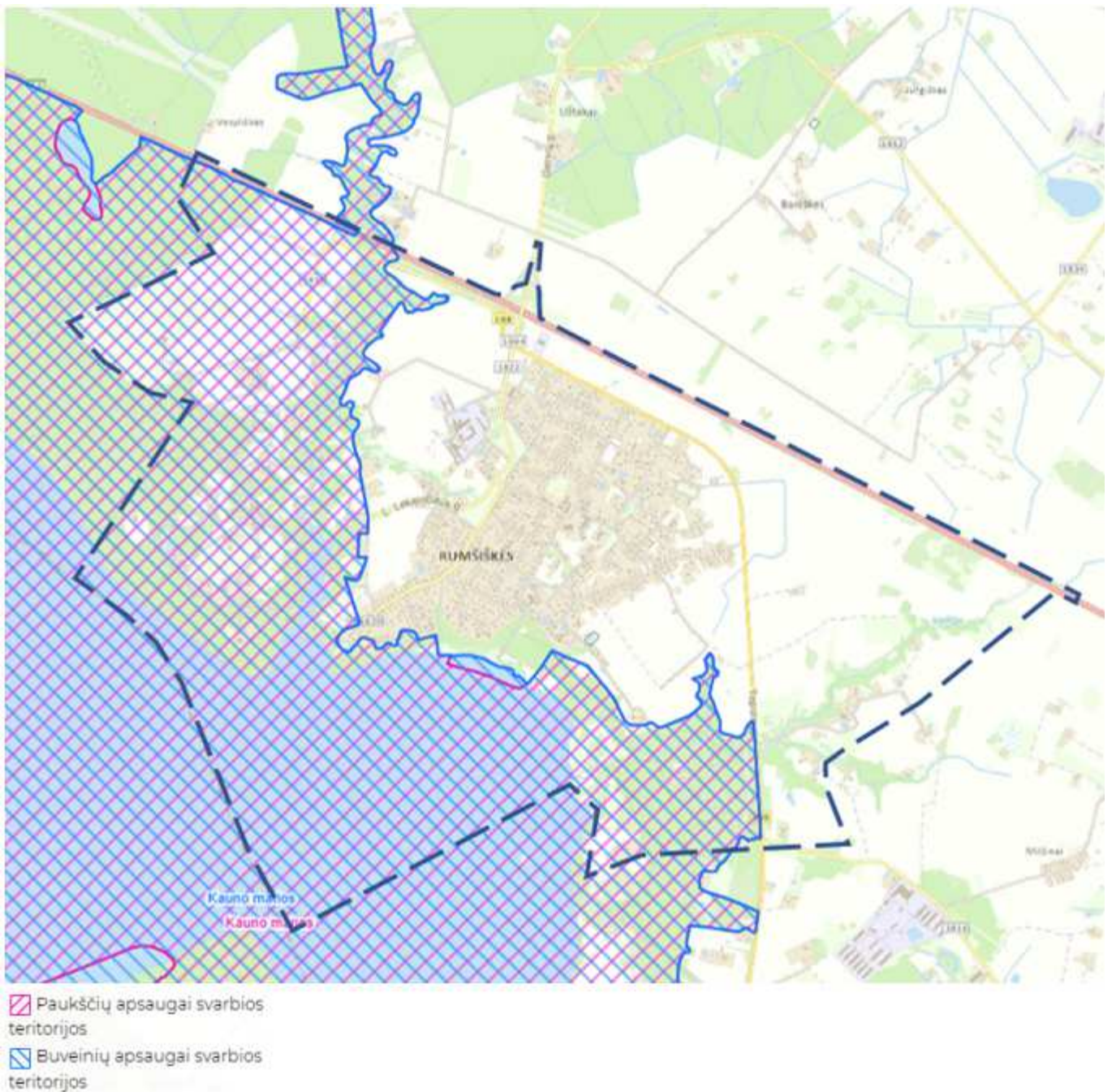
Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane (NKTP), kurio sprendiniai yra integruoti į naują LR bendrąjį planą, saugomų teritorijų tinklo plėtra Rumšiškių miestelio teritorijoje ir jos gretimybėse nenumatoma. Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo apimtyje ypač saugomų teritorijų tinklo plėtos pasiūlymai neteikiami, nes tai yra specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų tikslas.

Planuojamos teritorijos biologinės įvairovės apsaugą užtikrina speciali pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtų saugomų teritorijų sistema bei su ja koordinuojamas ir jai subordinuojamas pagal Europos Sąjungos paukščių (EEC 79/409) ir buveinių (EEC 92/43) Direktyvas formuojamas europinę biologinę svarbą turinčių „Natura 2000“ teritorijų tinklas. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais patvirtintus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, į planuojamos teritorijos ribas patenka dvi „Natura 2000“ teritorijos (6.1.2 lentelė, lokalizacija 6.1.2 pav. ir grafines dalies brėžiniuose).

6.1.2 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas	Teritorijos grupė / ES kodas	Aptinkama europinės svarbos saugomų rūšių paukščių / Aptinkamos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, augalų ir gyvūnų rūšys	Plotas/dalis nagrinėjamoje teritorijoje (ha)
1.	Kauno marios	PAST / LTKAUB008	Juodasis peslys (<i>Milvus migrans</i>), plovinė vištelė (<i>Porzana parva</i>), tulžis (<i>Alcedo atthis</i>)	8294,3 /673,0
2.	Kauno marios	BAST / LTKAU0007	5130 Kadagnai, 6210 Stepinės pievos, 7220 Šaltiniai su besiformuojančiais tufais, 8220 Silikatinių uolienų atodangos, 9010 Vakarų taiga, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9070 Medžiais apaugusios ganyklos, 9180 griovų ir šlaitų miškai, kartuolė, kūdrinis pelėausis, niūriaspalvis auksavabalis, purpurinis plokščiaavabalis, salatis, ūdra	9020,6 /676,2

⁹ Geotopas - saugomas ar saugotinas, tipiškas ar unikalus geologinės, geomorfologinės ar geoekologinės svarbos erdvinis objektas geosferoje vertingas mokslui ir pažinimui.

6.1.2 pav. Nagrinėjamos teritorijos padėtis „Natura 2000“ teritorijų atžvilgiu (šaltinis: <http://stk.am.lt>.)

Natura 2000“ teritorijose turi būti garantuojama, kad ekologinė vertė, dėl kurios jos buvo įjungtos į „Natura 2000“ tinklą, nebus pabloginta. Teritorijos naudojimas žemės ūkio, miškų ūkio, žuvininkystės ar kitais tikslais išlaikomas ankstesnių apimčių, jeigu jis nedaro neigiamo ilgalaikio poveikio natūralioms buveinėms ir rūšims. Ūkinių veiklų nesiekama apriboti, jeigu jos vykdomos pagal teisės aktų reikalavimus, o nauji planai ir projektai rengiami bei įgyvendinami atlikus tinkamą išankstinį įvertinimą.

Formuojant Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendruosius sprendinius (I, II alternatyva) – nustatant teritorijos funkcinį zonavimą, yra atsižvelgiama ir į kitų biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbių / jautrių teritorijų – miškų, Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių (miškų, pievų), natūralių pievų ir ganyklų, Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) registruotų saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių lokalizaciją, siekiant jas maksimaliai integruoti į neužstatomas bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų funkcines zonas.

Biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbių teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai bus nustatomi Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje.

Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendrieji sprendiniai (I, II alternatyvos) yra formuojami įvertinant kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimo interesus ir galioja tiek, kiek neprieštarauja veiklą šiose teritorijose reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams bei saugomų teritorijų planavimo dokumentų (*Kauno marių* regioninio parko tvarkymo planas) sprendiniams.

6.2 Gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymas

Gamtinis karkasas (toliau – GK) kraštovarkos požiūriu sudėtinga erdvinė sistema, jungianti įvairių funkcijų prioriteto bei pagrindinės tikslinės paskirties, taip pat skirtingo naudojimo ir apsaugos režimo teritorijas. Teisinį pagrindą šalies gamtiniam karkasui kurti ir puoselėti sudaro LR Aplinkos apsaugos bei Saugomų teritorijų įstatymai. Šiame įstatyme teikiama sekanti gamtinio karkaso samprata: *gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ir buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.*

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių stadijoje, laikantis tęstinumo principo remiamasi Rumšiškių miestelio bendrojo plano sprendiniuose (2014 m.)¹⁰ nustatyta gamtinio karkaso struktūra, kuri buvo išskirta įvertinus padėtį regioninėje gamtinio karkaso sistemoje, teritorinės sąrangos ypatumus, potencialių gamtinio karkaso teritorijų būklę. Siekiant užtikrinti tinkamą gamtinio karkaso teritorijų planavimą, tvarkymą, naudojimą ir darnų vystymąsi, bendrųjų sprendinių (konceptijos) stadijoje yra atlikta gamtinio karkaso teritorinės sistemos detalizacija bei tikslinimas įvertinant Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius¹¹ (6.2.1 pav. ir 6.2.1 lentelė):

- BP 2014 vartotų gamtinio karkaso sąvokų ir struktūros koregavimas taip, kaip yra nustatyta LR saugomų teritorijų įstatyme (šeštas skirsnis, 22 straipsnis) ir Gamtinio karkaso nuostatuose;
- BP 2014 nustatytų gamtinio karkaso teritorijų priskyrimas (grafinės dalies brėžinyje) atitinkamoms gamtinio karkaso sudedamosioms dalims – migraciniams koridoriams ir geosistemų vidinio stabilizavimo arealams;
- Įvertinant Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius: Rumšiškių geosistemų vidinio stabilizavimo arealo ribų praplėtimas iki Pravienios migracinio koridoriaus; Nedėjos migracinio koridoriaus išorinių ribų koregavimas atsisakant vienos iš jo atšakų;
- gamtinio karkaso teritorinės sistemos papildymas trūkstantomis vietinės svarbos migracinių koridorių atkarpomis (dešiniojo bevardžio Nedėjos intako);
- išorinių gamtinio karkaso teritorijų ribų detalizavimas, atsižvelgiant į žemėnaudos ypatumus, reljefą, teritorijų geoekologinį potencialą; atskirųjų želdynų ir kitų želdinių išsidėstymą;
- Susietumo su Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatytomis gamtinio karkaso teritorijomis užtikrinimas.

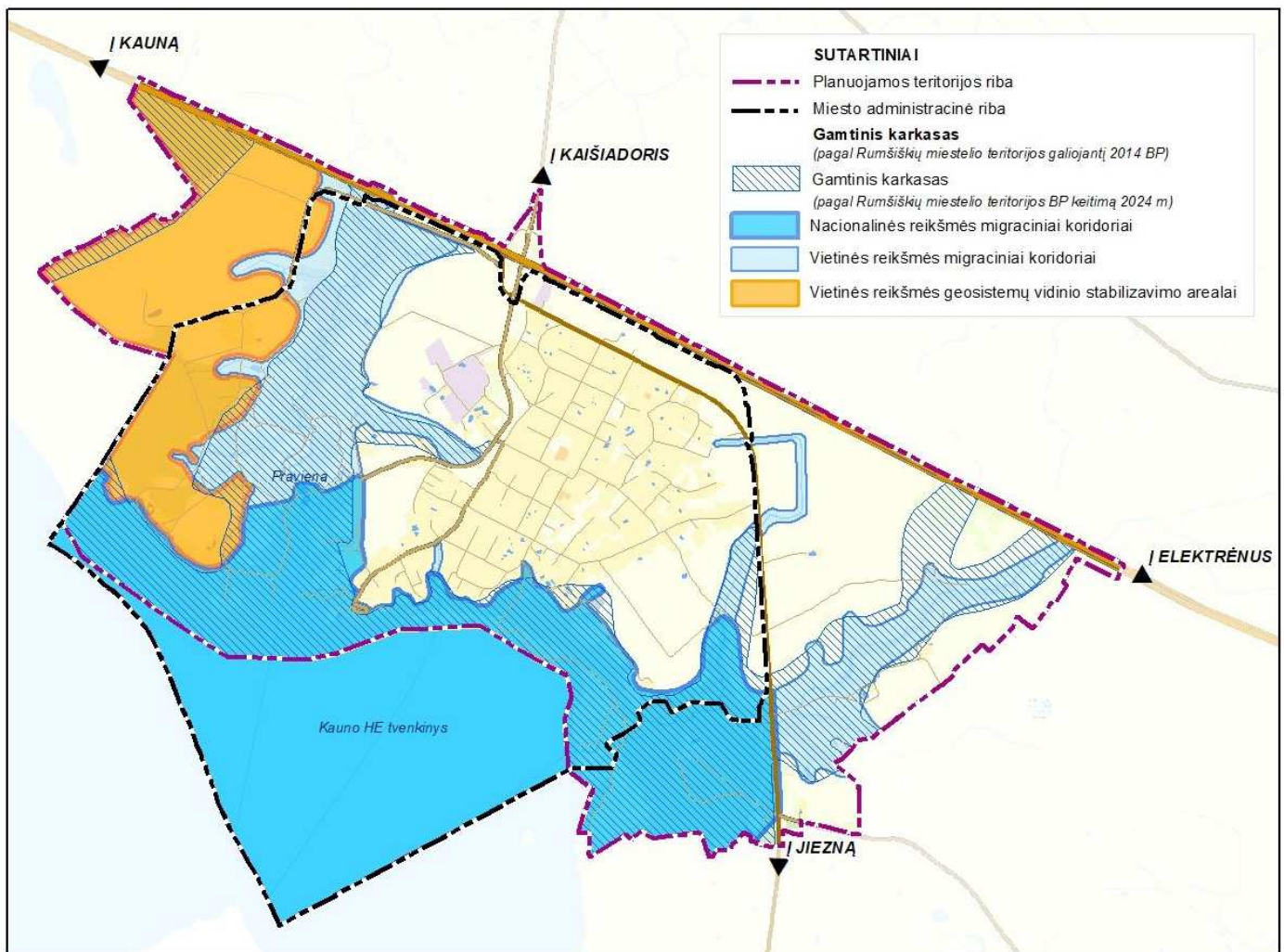
¹⁰ Rengiant Rumšiškių miestelio bendrąjį planą (2014 m.) gamtinio karkaso teritorijos buvo lokalizuotos vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane (2010 m.) suformuotu gamtinio karkaso teritoriniu modeliu.

¹¹ Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitime (2021 m.) planuojamos teritorijos gamtinio karkaso teritorijų lokalizacija yra patikslinta lyginant su anksčiau rengtais teritorijų planavimo dokumentais.

6.2.1 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos planuojamoje Rumšiškių miestelio teritorijoje pagal BP 2014 m. ir BP 2024 m.

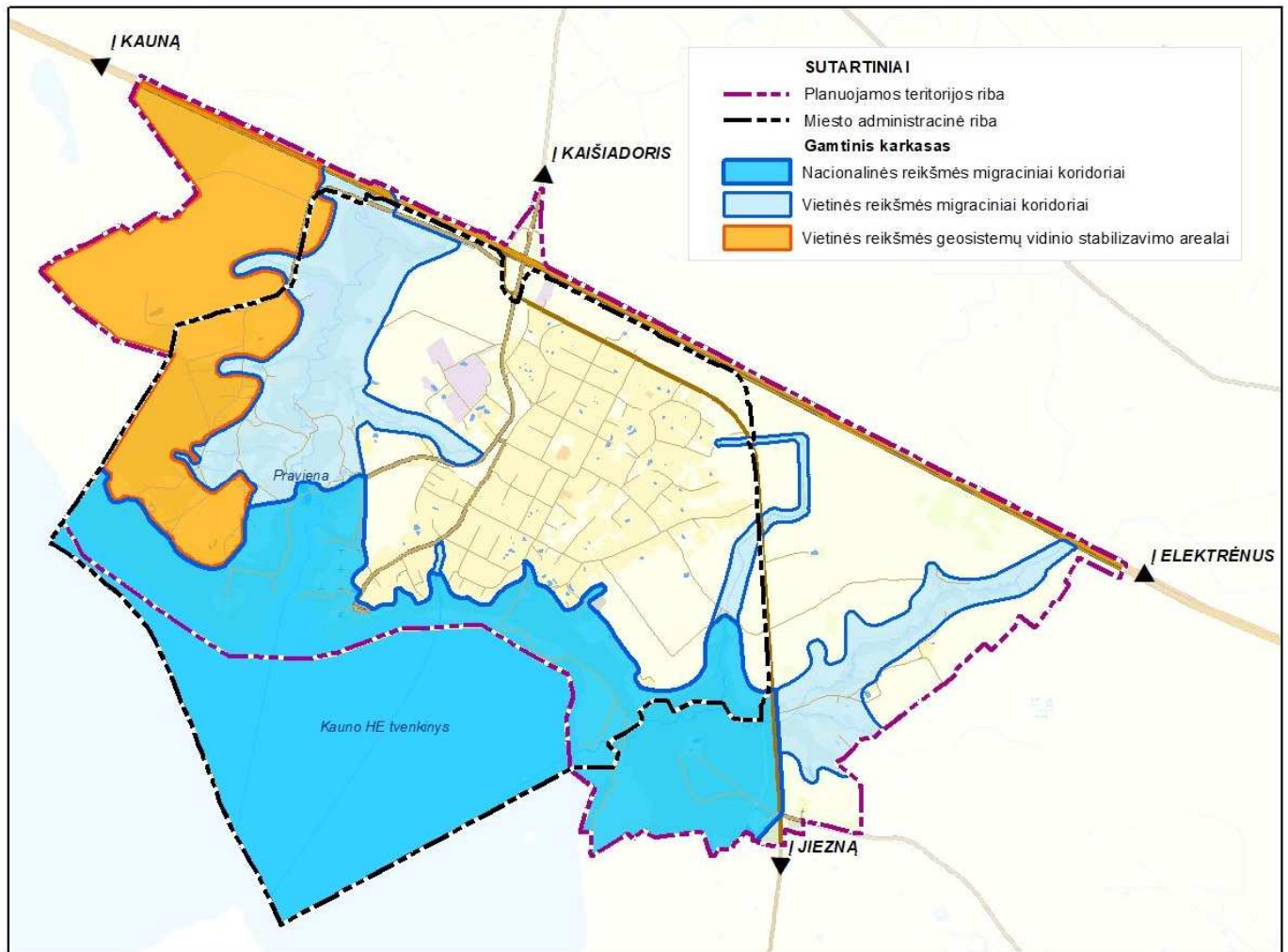
Gamtinio karkaso sudėtinės dalys	Planuojama Rumšiškių mst. teritorija (ha / %)	
	BP 2014 m. (1109,2 ha)	BP 2024 m. (1332,3 ha)
MIGRACINIAI KORIDORIAI (nacionalinės ir vietinės reikšmės)*	620,9 / 46,6
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI (vietinės reikšmės)*	180,4 / 13,5
VISAS GAMTINIS KARKASAS:	445,5 / 40,2	801,3 / 60,1

* - Rumšiškių miestelio bendrojo plano (2014 m.) sprendinių grafinės dalies brėžiniuose gamtinio karkaso teritorijos nediferencijuotos.

6.2.1 pav. Gamtinio karkaso teritorijos planuojamoje Rumšiškių miestelio teritorijoje pagal BP 2014 m. ir BP 2024 m.

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose nustatyta gamtinio karkaso teritorinė sistema teikiama 6.2.2 pav. ir grafinės dalies brėžiniuose „Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas. I alternatyva, II alternatyva“. Gamtinis karkasas, kaip ekokompensacinė sistema yra objektyvus teritorinis kompleksas ir funkcionuoja nepriklausomai nuo žmogaus ar jo sukurtų institucijų norų, todėl teikiamose alternatyvose gamtinio karkaso teritorijų lokalizacija ir užimamas plotas nesikeičia.

6.2.2 pav. Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas. Gamtinis karkasas.

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose nustatytą gamtinio karkaso teritorinę sudėtį planuojamoje teritorijoje formuoja: *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai* – vietinės (s) reikšmės ir migraciniai koridoriai – nacionalinės (M) ir vietinės (m) reikšmės:

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai - teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealams planuojamos teritorijos gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijos:

- Vietinės reikšmės Rumšiškių miško arealas.

Migraciniai koridoriai - slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Migraciniams koridoriams planuojamos teritorijos gamtiniame karkase priskiriami šie slėnių teritorijų ruožai:

- Nacionalinės reikšmės Nemuno migracinio koridoriaus atkarpa, apimanti Kauno marių akvatoriją ir ją supančius Nemuno slėnio šlaitus;
- Vietinės reikšmės Pravienos, Nedėjos ir jų intakų migracinių koridorių atkarpos.

Planuojamoje Rumšiškių miestelio teritorijoje išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 60,1% teritorijos ploto. Struktūriškai gamtinio karkaso teritorijų tarpe vyraujančią dalį sudaro *migraciniai koridoriai* (6.2.1 lentelė). Kaip rodo 6.2.1 lentelės duomenys, po atlikto Rumšiškių miestelio teritorijos gamtinio karkaso teritorinės sistemos detalizavimo, jos plotas padidėjo (palyginimas orientacinis dėl skirtingo planuojamos teritorijos ploto). Padidėjimą lemia ženklus Rumšiškių geosistemų vidinio stabilizavimo arealo ribų praplėtimas pagal Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius.

Rumšiškių miestelio gamtinio karkaso paskirtis:

- *Suformuoti gamtinio - ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris užtikrintų aplinkos sveikumą ir tinkamumą gyvenimui miestelio teritorijoje ir medžiaginius energetinius ryšius su priemiesčio gamtinėmis teritorijomis;*
- *Sudaryti prielaidas esamai biologinei įvairovei išlaikyti ir gausinti vidinėje miestelio dalyje;*
- *Išsaugoti natūralaus kraštovaizdžio fragmentus ir esamus gamtinius rekreacinius išteklius;*
- *Formuoti estetišką ir harmoningą miestelio veidą;*
- *Optimizuoti miestelio plėtrą.*

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvose (I, II) numatomi sprendiniai – funkcinio prioriteto zonų lokalizacija gamtinio karkaso teritorijų atžvilgiu yra beveik analogiška, didžioji gamtinio karkaso teritorijų ploto dalis (apie 70%) patenka į: *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų, vandenių, rekreacinių, žemės ūkio teritorijų* zonas, t. y. zonas, kuriose yra sąlygas užtikrinti gamtinio karkaso teritorijoms taikomus apsaugos ir tvarkymo reikalavimus. Gamtinio karkaso teritorijose numatoma: saugoti natūralų kraštovaizdžio pobūdį; palaikyti ir didinti gamtinę įvairovę; pagrindus būtinybę vykdyti rekultivacijos bei renatūralizacijos darbus, kurie užtikrintų kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkurtų pažeistas ekosistemas.

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvose (I, II) numatomi gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymo sprendiniai yra palankūs apsaugos ir tvarkymo užtikrinimui, kaip to reikalauja veiklą gamtinio karkaso reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo patikimumo, teritorinio susietumo užtikrinimas yra vienas iš svarbiausių kraštovaizdžio apsaugos uždavinių. Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, bus vertinamas gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas ir šio vertinimo pagrindu nustatomi gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentai.

6.3. Žaliųjų plotų (atskirųjų želdynų, miškų) teritorinės sistemos vystymas

Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, laikantis tęstinumo principo, numatomas tolimesnis žaliųjų plotų sistemos, numatytos Rumšiškių miestelio bendrajame plane (2014 m.), kaip svarbios ir neatskiriamos miesto urbanistinės struktūros, o kartu ir gamtinio karkaso dalies vystymas.

Žaliųjų plotų sistema plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra, kuri yra formuojama tikslu išsaugoti visuomeniškai ir ekologiškai vertingo gamtinio kraštovaizdžio plotus, jų visumą tvarkyti kaip teritorinę sistemą, siekiant gerinti ekologines bei rekreacines gyvenamosios aplinkos sąlygas, kuriant patrauklaus miesto įvaizdį. Rumšiškių miestelio žaliųjų plotų teritorinė sistema yra nustatyta įvertinant:

- 1) Gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją, kuri leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;
- 2) Gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį;
- 3) Esamus žaliuosius plotus – atskiruosius želdynus ir kitus saugotinus želdinius, jų estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;
- 4) Teritorijas, kuriose yra nepalankios sąlygos (periodiškai užliejamos teritorijos, statūs šlaitai) užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

Rumšiškių miestelio bendrojo plano koncepcijoje numatoma želdynų sistema formuojama:

- Planuojant funkciškai tikslingą ir kompoziciškai vieningą žaliųjų plotų sistemą, turinčią tenkinti bendruomenės poreikius, užtikrinti aplinkos ekologinį stabilumą, bei miestelio patrauklumą.
- Laikantis gamtinio pagrįstumo principo – miesto žaliųjų plotų sistemos pagrindas yra gamtinis karkasas, o ypač tos jo teritorijos, kurios yra išlaikiusios sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį.
- Atliekant bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonų ribų patikslinimą (įvertinat parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius);

Vadovaujantis miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis, LR želdynų įstatymu, Žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikacija, kaip savarankiški miesto struktūros elementai bendrųjų sprendinių stadijoje išskiriamos *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų bei miškų ir miškingų teritorijų zonos* (žiūrėti grafinės dalies brėžiniuose „Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas. I alternatyva; II alternatyva“).

Žaliųjų plotų teritorinės sistemos lokalizacija I ir II alternatyvose beveik analogiška, atitinkamai 19,3% ir 17,5% planuojamos teritorijos ploto. Šių teritorijų tvarkymo reglamentavimo reikalavimai bus nustatomi sprendinių konkretizavimo stadijoje. Abejose alternatyvose miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis nenumatomas.

Rumšiškių miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijoje nustatytose želdynų sistemos teritorijose veiklos ypatumus ir apribojimus nustato LR Miškų įstatymas, LR Želdynų įstatymas, LR Saugomų teritorijų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai, LR aplinkos ministro įsakymas „Dėl viešųjų

atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau Aprašas). Vadovaujantis minėto Aprašo reikalavimais Rumšiškių miestelyje bendras viešųjų atskirųjų želdynų plotas, tenkantis vienam gyventojui turi būti ne mažesnis nei 17 m². Įvertinant planuojamą gyventojų skaičių (2672 gyv. 2050 m.) viešieji atskirieji želdynai turėtų užimti ne mažesnę nei 4,5 ha. plotą. Rumšiškių miestelio bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatoma užtikrinti viešųjų atskirųjų želdynų ploto normos ir pasiekiamumo reikalavimus, nustatytus Apraše.

Gamtinės aplinkos apsaugos vystymo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.